

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Lėidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
3157 So Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

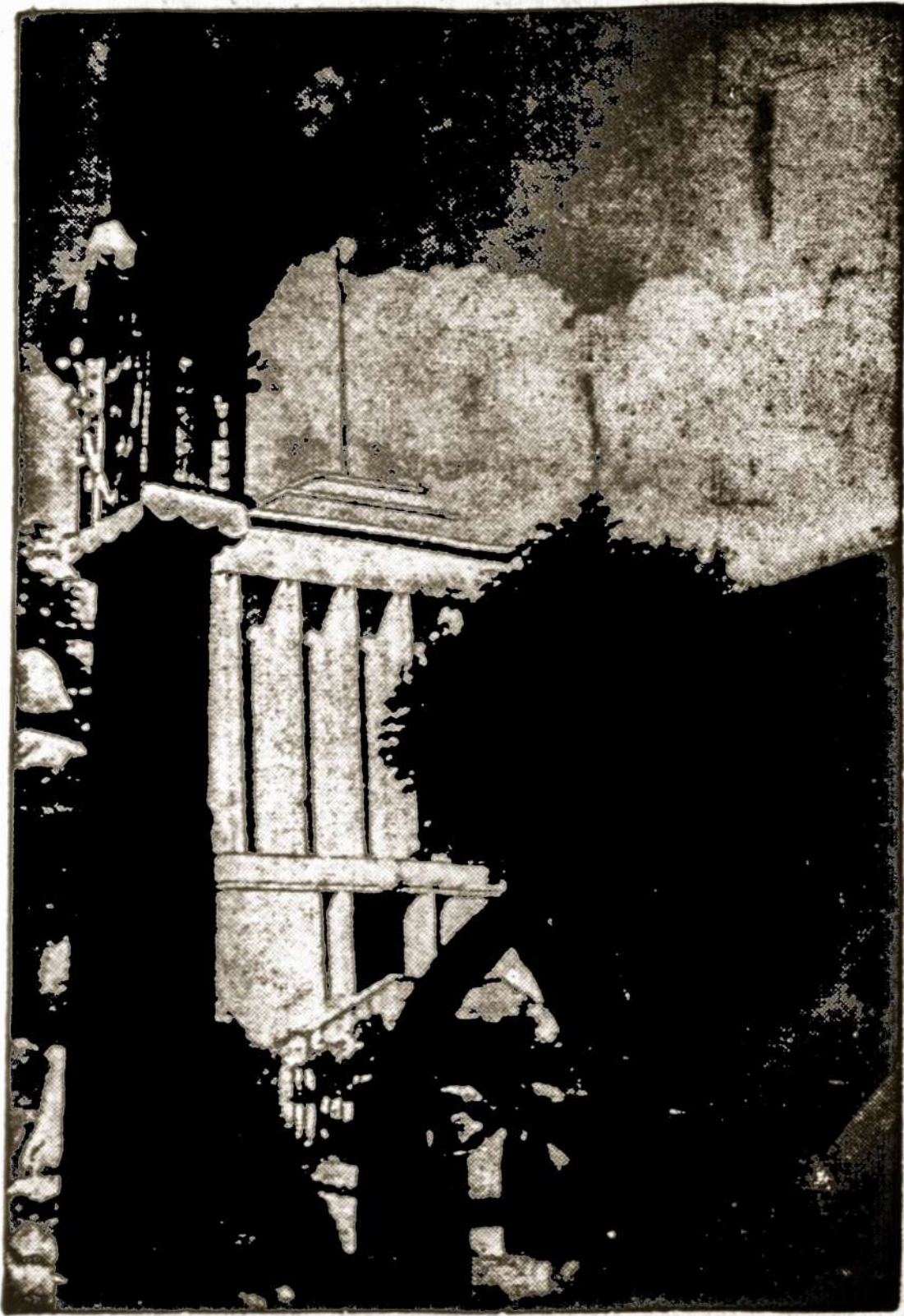
IX metai.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, balandžio (april) 29 d. 1954 m.

Kaina 10 c.

Nr. 17 (181)

Vytauto Didžiojo Karo Muziejaus kampe vaizdas.

Rašo Dr. J. ADOMAVIČIUS

AR TU NORI BUTI SVEIKAS?

Lietuviai ne avinai

Šio krašto mediciniškoje spau-
doj gerai Amerikos gydytojai skun-
džiasi, kad per daug bereikalingų
operacijų daroma vietinėse ligo-
nėse. Susirinkusi amerikoniškos
medicinos "grietinė" — virš ke-
turi tūkstančiai vidaus ligų žino-
vų Chicagoj, didžiausiam pasauly
viešbuty, vienbalsiai iškelė reikala
daugiau meilės ir širdies žmogui
— ligoniui parodyti žaliukus be-
glamonėjant. Girdi, jau žmogus
pradedą bijoti — maž ir jam be-
reikalingai pasiūlyta operuoti! —
Jis abejoja. Dažnas turi chirurgi-
šką randą ant pilvo — kitas ne
vieną jų, o du-tris ir, nors tu jį
pritrenk, jokio supratimo neturi,
koks organas ir dėl ko buvo ope-
ruotas — išpauatas.

Gera, kad lietuviai jau negula
ant operacinio stalo kaip avinai—
jie tariasi, su patikimu daktaru ir
tik jo patarimais vadovaujasi. —
Žmonėms susipratus, atšpūs nesą-
žiningųjų dykapelinių nagai, o li-
goniai išvengs bereikalingo kūno
sužalojimo ir pilnesne kišene
džiaugsis.

Nepagrįsta baimė
giltinės dalį aštrina

Tik jau iš vieno kraštutinumo
nesimestina kitan — būtinam rei-
kale operuoti nesutinkant, gali
priseit su Abraomu pasikalbėti.

— Aš visada sakiau ir dabar
kartoj, kad toks 72 metų amžiaus
kraujuojas skrandis turi būti tuo-
jau po kraujo transfuzijos ope-
ruotas — beveik nirsdamas mokė
gydytojus tarptautinė vidaus ligų
garsenybė Cook apskrityje ligoni-
nės patologijos institute. — O
dabar, žiūrėkite, kas atsitiko —
tėšė vidaus ligų žinovas, rodyda-
mas išskrostus vidaus organus, —
čia dvi žaizdos skrandyje ir vie-
noje jų lyg pypkės kandiklis su-
kalkėjęs atviras kraujo indas ky-
šo. Toks indas niekad neuždaro
savaimė: tai ne 24 metų krauja-
gyslės, kurių veik niekad nepri-

seina operuoti; jos elastiškos —
pačios užsidaro ir žmogus nenu-
kraujuoja. — tėsė patyręs gydy-
tojas toliau. Čia jis pasiskubino
išdrožti pamokslą gydytojams lai-
ku šį 72 metų senelį neoperavusi-
ams.

— Šefe, — atsiliepė amerikie-
tis daktaras, gydęs minėtą, krau-
juojančia skrandžio opa negala-
vusį senelį, — sutinku su visais
tamstos išvedžiojimais, bet šia-
me atsitikime ligonis, nors ir ne-
naujaudamas, pats sau kelią pas
Abraomą pasirinko. Jis nesutiko
operuoti, o sutikimo nepasirašius
negalima buvo operacijos net ne
pradėti.

Kol gimines sugaudysi,
pats ir kojas pakratysi

Diagnozas buvo nustatytas ne-
delsiant ir gydymas tuojau pra-
dėtas — aiškino gydytojas. — Ke-
turios kraujo puskvortės buvo su-
pilti viena po kitos ir toliau buvo
pilama pagal ligonio stovį. Ligo-
nis buvo atsigavęs iš supliuškimio
— operacijai buvo reikiamai pa-
rengtas: tą ir chirurgas konsultan-
tas patvirtino. Jis jau operacinę
ligonio laukė, bet... čia ir prasidė-
jo visa bėda. Ligonis negalima
buvo perkelti iš vidaus skyriaus
operacinė, nes jis nesutiko būti
operuojamas. Teko kviesti gimī-
nes, kad ligonį nuo tikros savizu-
dybės atkalbėtų. Senukas spyre-
si ir giminių įkalbamas. Pagaliau
vienai giminaitėi, po valandos įti-
kinėjimo, pasisekė gauti iš ligonio
sutikimą. Deja, jau buvo po vis-
kam — iš naujo praplūpęs iš
skrandžio žaizdos kraujas pripil-
dė skrandį ir žarnas. Tais žodžiais
daktaras baigė pasakoti senelio
tragediją. Virš 30 gydytojų, ste-
bėdami skrodimo davinius, matė
ir prileido, kad skrandžio žaizdų
esanti atvira kraujagyslė tikrai
galėjo greičiau kraują nuleisti, ne-
gu daktaras suspėjo seneliui jo
pripilti.

POLITIKOS IR ŪKIO FAKTAI

(Skubančiam Skaitytojui)

Indokinija

● Stebuklas arba Amerika
gali išgelbėti.

Prancūzai priešinasi raudonle-
siams herojiškai. Bet raudonųjų
spaudimas, nepaisant jų nuosto-
lių, auga. Amerika, savo lėktu-
vais, gabena prancūzų karius iš
Europos į Indokiniją. Indija už-
draudė Amerikos lėktuvams skri-
sti per jos teritoriją — mat bijo
raudonųjų keršto. Amerika pik-
tinasi tokiu Indijos elgesiu. Rau-
donieji jau aiškina, kad Amerika,
gabendama prancūzų karius, jau
įsimašė į Indokinijos karą. Tas,
esą, duoda pagrindą ir raudonie-
siams kinams dalyvauti tame ka-
re. Bet gi pasklido žinios, kad
Prancūzija prašys Amerikos ne
tik ginklų ir lėktuvų, bet ir pačių
Amerikos lakūnų. Tad, jei Ame-
rika siųs ir lakūnus, tai didesnio
pobūdžio karas Amerikos su rau-
donaisiais jau čia pat.

● Prancūzai nori —
Amerika stabdo.

Prancūzai nori žūt būt užbaigti
karą Indokinijoje derybų keliu
Nuolat sklinda gandai, kad Prancū-
zija slaptai derasi su raudonai-
siais. Tie gandai vėl griežtai pa-
neigiami. Prancūzijoje yra gan
populiari nuomonė, kad reikia pa-
daryti taip, kaip padaryta Korė-
joje. Būtent: susitari su rau-
donaisiais ir nustoti kariauti. Vėliau,
tegu kiti rūpinasi, kaip sudaryti
tikras taikos derybas. Arba, jeigu
kas norės, tegu vėl kariauja su
raudonaisiais. Tokia nuomonė rau-
doniesiems patinka. Jie oficialiai
turėtų karo bazės Indokinijoje ir
galėtų reikalauti visokių nuolaidų
iš Amerikos ir kitų — už "taikos"
įvykdymą.

Amerika

● Daro gerai, bet
bijo pasakyti žmonėms.

Visiems jau aišku, kad be Ame-
rikos įsimašymo į Indokinijos
karą, prancūzai pralaimės. O jei
prancūzai pralaimės, tai Sovietam
tuo reikalu su Amerika nebebus
ir apie ką kalbėti. Tai bus jų ir
Prancūzijos reikalas. Bet gi Ame-
rikoje yra griežtos nuotaikos
prieš karą. Tas nuotaikas kelia ir
stiprina komunistai ir kiti Sovietų
apmokami agentai. Rinkimai
jau netoli — šį rudenį. Niekas ne-
nori būti nepopuliarus prieš rin-
kimus. Todėl ir užgirstame labai
prieštaraujančių nuomonių tuo
reikalu net iš labai aukštų valsty-
bės pareigūnų. Būti sakyti tei-
sybę. Vis bando žmonių nusitei-
kima.

● McCarthy geriausias
pasauly žmogus.

Po labai ilgų pasirošimų, pra-
dėtas tardyti Senatorius McCar-
thy. Tai tas pats senatorius, ku-
ram labai uoliai įieškojo komunis-
tų ir jiems pritariančių. Visas tar-
dymas rodomas per televiziją. Mi-
lijonai žmonių žiūri Amerikoje, o
dar daugiau žmonių seka tą bylą
ir Europoje ir Azijoje. Visi nekanti-
riai laukia rezultatų, kurie gali
būti arba McCarthy vaidmens lik-
vidavimas, arba jo dar didesnis
iškilimas. Visa byla labai menka
— iš esmės. — Buvo paimtas vienas
iš senatoriaus McCarthy patarėjų
ir kariuomenę. McCarthy

kaltinamas, kad jis reikalavęs tam
savo ir kariuomenę paimtam pa-
dėjėju įvairių privilegijų armijo-
je. Paaikėjo, kad tokių prašymų
ir reikalavimų Armija gauna tūk-
stančiais. Bet McCarthy kaltina-
mas, kad jis reikalavo ir grąsino.
Grąsino surasti daug komunistų
Armijoje, jei jo reikalavimas ne-
bus patenkintas.

● Pusė milijono dolerių
per vieną dieną.

Tiek pinigų per vieną dieną
kainuoja užlaikymas sandėliuose
tų produktų, kuriuos Amerikos
valdžia superka iš ūkininkų tam,
kad jų kaina per daug nekristų.
Čia, žinoma, nepriskaitomi nuosto-
liai iš sugedimų tokių produktų,
kaip sviestas. Sandėliuose laikomi
milžiniški kiekiai kviečių, kuku-
rūzų (corn), medvilnės, sviesto,
nugriebto pieno ir t. t.

● Atominės bombos
plečia biznį.

Atominių bombų pavojus skati-
na sudaryti didesnes metalų ir
ginklų atsargas įvairiose vietose.
Karo pramonė yra verčiama di-
dinti tempą. Elektros pramonė —
turi plėstis ir įvairėti. Pramonės
decentralizavimas (išskirtymas po
įvairias vietas) pasidaro skubus
ir gyvybinis reikalas. Naujų ir ge-
rų kelių tęsimas taip pat labai
skubus klausimas.

Sovietai

● Naikinantis smūgis
Sovietų propogandai
ir špionažui.

Visai dar neseniai pabėgo pas
Australijos vyriausybę Sovietų
šnipinėjimo viršininkas Petrovas.
Tas Petrovas išdavė visus Sovietų
šnipus Australijoje. Sovietai bu-
vo sučiupę Petrovo žmoną ir, per
prievaratą gabenę į Maskvą. Aus-
tralijos policija ją išlaisvino. Petro-
vienė buvo ypatingai slaptas
Sovietų valdininkas. Ji, panašiai
kaip išgarsėjęs Guzenko, buvo
slapto Sovietų šifro valdininkas.
Sovietams teks dabar keisti visą
šifro sistemą. Sovietai taip supy-
ko dėl to gauto smūgio, kad nut-
raukė diplomatinis santykius su
Australija ir galvatrukčiais gabe-
na savo šnipus iš Australijos.

Dabar vėl pabėgo vienas rusas
ir du vokiečiai, kurie dar visai ne
senai buvo Maskvoje išmokslinti,
kaip "tobulai" užmušinėti žmones.
Jiems buvo pavesta nužudyti Jur-
gį Okolovičių. Pastarasis yra ru-
sų exilų vadas Vokietijoje. Šitie
trys vyrai padarė ypatingai daug
nemalonumų Sovietams. Jie gi
visai neseniai iš Maskvos ir žino
daug naujaujų planų ir paslapčių.

Tokių pabėgimų numatoma dar
ir daugiau. Mat, Sovietų šnipai
buvo daugiausia Berijos žmonės.
Jiems grįžti į Sovietus nebegalima
— jų ten laukia kartuvės.

Šitie faktai vis labiau apsun-
kina Sovietams surasti šnipus iš ki-
tų tautų tarpo. Visi bijo, kad vėl
kas nors pabėgs ir viskas bus iš-
duota. Teks sėsti už grotų.

Ne be reikalo Sovietų delega-
cija, kuri nuyko dabar į Žene-
vą — pareikalavo, kad jų namas
būtų apvestas dviguba spygliuota
viela. Atsarga gėdos nedaro. Juk
nežinia, kurs sovietas sugalvos
"mauti" dabar.

POLITINĖ APŽVALGA

KAZYS VERŽIKAS

Ženevos derybų objektai

Amerikos ir Sovietų kaina

Kas nupirks

Indokinijos kaina

Svarbiausias, nors ir nevienin-
telis, Ženevos derybų objektas —
yra Indokinija. Paprastais žodžiais
sakant, bus deramasi, kam fakti-
nai (ne formaliai) priklausys In-
dokinija: Vakarų pasauliui ar rau-
doniesiems. Indokinijos abi pu-
sės nori dėl dviejų priežasčių. Dėl
jos (ir gretimų valstybių) turėtų
ir dėl jos strateginės padėties.

Indokinijos strateginė padėtis
yra tokia, kad iš jos galima pa-
togi pulti į vakarus, t. y. Siamą,
Burmą, Pakistaną ir, galiausia,
Indiją. Į pietus — Malajus ir In-
doneziją. O iš čia jau grąsinti Fi-
lipinams ir Australijai. Tai nėra
vien teorija. Japonai per pasku-
tinį karą tą dalyką praktiškai iš-
bandė.

Antras dalykas, tai tu kraštų
turtai. Indonezija, Siamas ir Ma-
lajai pagamina pusę viso pasaulio
cino gamybos. Gi Malajai ir In-
donezija pagamina tris kartus dau-
giau natūralinės gumos, negu li-
kusioji pasaulio dalis. Šitie daly-
kai begaliniai reikalingi raudonie-
siams, bet jų labai reikia ir Ame-
rikai ir kitoks vakarų valstybėms.
Specialiai karo reikalams.

Ryžiai yra pagrindinis kinų ir
japonų maistas. Bet gi Burma, Sia-
mas ir Indonezija yra Azijos ryžių
"aruodas".

Per karą Korėjoje raudonieji
jau laimėjo tokius dalykus. Šiau-
rės Korėja be atodairos jungiama
prie raudonosios Kinijos. Šiaurės
Korėjoje steigiama Sovietų karo
bazė prieš Japoniją. Gi Indokini-
ja taptų Sovietų karo baze jau
minėtiems užkariavimams įvyk-
dyti.

Kokią kainą Sovietai
moka už tai?

Pirmučiausia, tai Sovietų auk-
sas skiriamas jų propogandai ir
špionažui organizuoti. Aukso So-
vietai turi dides atsargas. To-
liau — Sovietai planavo, instruk-
tavo ir ginklais rėmė Korėjos ka-
rą. Dabar tą patį daro Indokini-
joje. Svarbiausia gi, Sovietai trau-
kia Prancūziją iš demokratiškos
valstybių fronto. Sovietai iki šio
laiko sugebėjo sukliudyti Vokie-
tijos suvienijimą ir, žinoma, jos
ginklavimą. Sovietai įkūrė sate-
litinę Rytų Vokietijos valstybę.
Yra žinių, kad Sovietai darys di-
deles pastangas gerintis Vakarų
Vokietijai. Bent šiuo laiku, tokios
Sovietų pastangos atrodo utopija.
Bet jeigu vakarų demokratijos
perdaug ilgai laikys Vakarų Vo-
kietiją "nei pakarta nei paleista",
tai ir čia staigmenos galimos. —
Ypatingai, jeigu Sovietams pasi-
sektų, prieš tai, paimti Prancūziją
ir savo "globą."

Amerikos kaina

Dėl Amerikos politikos yra vi-
sokių nuomonių ir kalbų. Ir pa-
tys atsakingi Amerikos politikai
neretai pakalba taip, kad atrodo
vis dar nieko tikro, vis dar nėra
"aiškios" linijos Sovietų atžvilgiu.

Bet pažūrėkime į faktus. Juk
faktinai Amerika suorganizavo
Šiaurės Atlanto Pakto Organiza-
ciją. Jai priklauso 14 valstybių.
Tai Anglija, Prancūzija, Belgija,
Luksemburgas, Olandija, Norve-
gija, Danija, Islandija, Portugalija,
Italija, Graikija, Turkija, Ka-
nada ir Jungtinės Amerikos Vals-
tybės. Tai reali ir rimta pajėga.

Toliau. Europos Gynimo Bend-
ruomenė. Ją turi sudaryti 6 val-
stybės: Prancūzija, Italija, Vaka-
rų Vokietija, Belgija, Olandija ir
Luksemburgas. Prie jos dar ne-
prisidėjo: Prancūzija ir Italija. —
Kitos 4 valstybės jau ratifikavo
sutartis.

Toliau eina Amerikos bazės Isp-
anijoje, Afrikoje, Turkijoje ir
Pakistanė.

Pagaliau visai dar neseniai A-
merika pradėjo organizuoti 10 va-
lstybių pasipriešinimą Indokinijo-
je. Tai būtų: Amerika, Prancūzi-
ja, Anglija, Filipinai, Australija,
Naujoji Zelandija, Siamas ir trys
Indokinijos valstybės.

Iš šitų faktų gaunasi gan tikras
įspūdis, kad Amerika nepasikliau-
na vien tik kalbomis, derybomis
ir viltimi, kad viskas savaime ge-
rai išeis. Žinoma, tose visose or-
ganizacijose yra dar gerokai ne-
aiškumų. Yra dar daug svyravi-
mų. Bet taip visada esti, kol le-
miamas momentas ištinke. Šiaip
ar taip, jau dabar aišku, kas būtų
tokiu momentu su Amerika ir
prieš sovietiškus puolikus.

Su Prancūzija taip pat nėra
toks tragiškas reikalas, kaip atro-
do. Bent šiuo momentu. Prancū-
zija vargiai ar surizikuos išeiti iš
demokratiško fronto. Jei taip atsi-
tiktų, tai būtų pavojinga padėtis
vakarams. Bet Prancūzija taptų
Sovietų satelite. Tada visos svoris
Europoje galėtų tekti vokiečiams.
Prancūzai tą žino.

Spėliojimai apie Ženevą

Amerikos pasiryžimą ir pasi-
ruošimą Sovietai mato. Didelio,
visuotinio karo, vargiai ar jie no-
rėtų. Jiems ir nėra prasmės. Jie
po truputį laimi daugiau, negu
galėtų laimėti per visuotinę karą.
O galėtų ir žiauriai pralaimėti.
Sovietai mato taip pat, kaip didelio
karo visi vakaruose bijo: Išva-
da: sąlygos palankios Sovietams.
Po Ženevos — prasidės dar daug
kitų derybų. Jei nebus karo, tai
Šiaurės Korėja taip ir pasiliks rau-
donosios Kinijos provincija, o In-
dokinijoje raudonieji pasiliks ten,
kur jie yra. Momentui atėjus —
savo pozicijas vėl išnaudos puoli-
mai.

Graži pavyzdinių lietuvių
auka.

Zinomieji Amerikos lietuviai:
Olis, Bačiūnas, Dr. Biežis, prela-
tas Urba ir Kazanauskas Chicago
skautams padovanavo 200 (du šim-
tu) bilietų ir "Margučio" ruošiamą
koncertą Operos rūmuose Chica-
goje, gegužės 2 d. 3 val p. p.

Tai nepaprastai gražus išvar-
dintų asmenų labdaringas ir kul-
tūrinis darbas.

DIDŽIULIS LIETUVIŲ KONCERTAS CIVIC OPERA HOUSE CHICAGOJE

ELENA KUPREVIČIUTE

Žymioji lietuvių smuikininkė, po sėkmingų koncertų Romoje, Paryžiuje, Londone ir Zuriče, balandžio 10 dieną jau atvyko į Ameriką. Jos pirmas pasirodymas Chicagoje įvyks gegužės 2 dieną, Civic Operos Rūmuose, Margučio Jubilėjiniame Koncerte.

Smuiko kūrinius jina išpildys pritariant garsiajam Chicagos Simfoniniam orkestrui, kurį diriguos Vytautas Marijošius.

Sekmadienį, gegužės 2 d., Civic Opera Rūmuose, 3 val. p. p., prasidės jubilėjinis MARGUČIO KONCERTAS. — Šiuo koncertu atžymi Margutis savo veiklos Amerikoje 25-kių metų sukaktį. Šia proga Margutis atvėitė žinomą smuikininkę ELENA KUPREVIČIUTĘ, kuri jau ištisi du metai važinėjo po įvairias Europos valstybes su koncertais ir visur turėjo nepaprastai didelį pasisekimą. Ji koncertuos pirmą kartą Amerikoje ir Chicagoje. Koncerte taip pat išpildys plačią dainų programą Metropolitan Operos solistė POLINA STOSKA. Ji dainuos pritariant Chicagos Simfonijos orkestrui, kurį diriguos buvęs Lietuvos Operos dirigentas VYTAUTAS MARIJOŠIUS.

Kun. Mykolas Vaitkus, poetas, rašytojas ir kalbėtojas, specialiai Chicagos Kultūros Tarybos pakviestas atvyksta — į Spaudos Metų atidarymo iškilmingą akciją. Čia jis, kaip gyvasis spaudos draudimo gadinėsi liudininkas, pasakys tą gadinę nušviečiantį žodį. Spaudos Metų atidarymo iškilmingas aktas bei spaudos kovotojų pagerbimas bus gegužės 9 d. 1 val. po pietų Liudblom High School didžiojoje salėje.

SIMAS VELBASIS ATVYKSTA Į TORONTO

Kultūrinės AKTUALIJOS

KAS NAUJO CHICAGOJE

Kas šiandien čia aktualiausia? Kas apvaldo lietuvių širdis ir jausmus? Kokiomis temomis kalba šiandieną susitikę vyrai, moterys ir vaikai?

Be abejo, visų įvykių ir temų centre yra Margučio sidabrinio jubilėjaus muzikos šventė š. m. gegužės 2 d. Žinoma, kitaip ir būti negali, nes gi tai įvykis ne eilinis.

"Daina — sielos džiaugsmas, Muzika — meilės sapnas," — taip dainą ir muziką vertina komp. A. Vanagaitis. Jo darbų tęsėja ponija Lilija Vanagaitienė su savo bendradarbiais, minint šį reikšmingą jubiliejų, tikrai pasistengė mūsų širdims suteikti didžiausią džiaugsmą ir meilės sapnų užburti mus. Džiugu, kad ir 500 vaikų — mūsų atžalynui sudarė sąlygas nemokamai toje šventėje dalyvauti.

JEI SMUIKININKĖ KUPREVIČIUTĖ ATVAŽIUOTŲ...

Vienas žinomas lietuvis, sužinojęs iš spaudos apie smuikininkės E. Kuprevičiutės sėkmingus koncertus Europoje, prasiarė: — "Jei Kuprevičiutė į Chicago atvažiuotų, prašyčiau mane ir sergantį nors su lova nuvežti į jos koncertą."

Ir štai, mūsų malonumui ir pasididžiavimui, žinomoji smuikininkė jau čia.

Penktadienį ji 2 kartą pasirodė televizijoje. Sekmadienį jina pasveikino chigagiečius per Margučio radiją ir atsakė į keletą paklausimų.

SPAUDOS DRAUDŽIAMOJO LAIKO MOKINĖ PASAKOJA

ALG. GUSTAITIS

Neseniai šiame laikraštyje skaitėme pasikalbėjimą su vienu iš knygnešiu ir lietuviško rašto mokytoju p. A. Žalpiu. Dabar norime su savo skaitytojais pasidalinti įspūdžiais, patirtais iš draudžiamos spaudos ir mokslo laikotarpio mokinės, p. Uršulės Žemaitienės, 64 mt. amžiaus, gyvenančios Chicagoje.

Šias eilutes rašantis ją sutiko "Vycių" suruoštoje spaudos parodoje. (Labai įdomūs ir reti eksponatai, ten išstatyti, yra iš p. Sakalo ir Dr. Račkaus spaudos rinkinių.)

U. Žemaitienė gimė 1890 mt. vasario 1 d. Vilkaviškio apskr., Lankeliškių parapijoje, Sukių dvare. Mokėsi spaudos draudimo laikų draudžiamomis sąlygomis, apie ką ji pati taip pasakoja:

Į Sukių dvarą, kur jos tėvai buvo kumėčiais, atėdavo vidutinio ūgio, apie 60 metų senelis, šniu reliais paraišiotais akiniais, mokyti darbininkų vaikų. Jo vardo niekas iš mokinių nežinojo. Visi vadino tėvuku, kai kas dėde.

Jis atsinešdavo elementorių, senų maldaknygių, iš kurių mokydavo skaityti. Tiksliau tariant, mokydavo skaityti tik iš maldaknygių. Rašymo nemokė ir ten esantiems vaikams visiškai nekildavo klausimas mokyti rašto. Mokėti skaityti atrodė labai daug. Mokė žiemės metu, maždaug nuo gruodžio pradžios iki balandžio mėn. Tada laisviausias laikas vaikams — nereikia ganyti, nereikia per daug vyresniesiems talkininkauti. Vasarą ir šiltesniu oru kas kita — reikia ganyti, reikia kitaip padėti. Tėvai už vaikų mokslą mokėdavo tam mokytojui, kiek prisimena, po 25 kapeikas per savaitę. Mokėdavo po 6 dienas per savaitę, beveik visą šviesu laiką. Kas negalėdavo atsisteisti pinigais, duodavo daiktai, kaip marškinius, batais, grūdais ir kt.

Kokie buvo elementoriai? Ji pati mokėsi iš elementorių be pavėksliukų. Būdavo gana nuo bodu ir neįdomu. Nenorėjo prie jų ištisą dieną sėdėti ir akimis vedžioti paskui mokytojo nusidrožtą pagaliuką eilutėmis ir žodžiais. Tai buvo apie 1897 mt. Vėliau atsiradė elementorių su pagražinimais, pavėksliukais.

Kokie buvo elementoriai?

Ji pati mokėsi iš elementorių be pavėksliukų. Būdavo gana nuo bodu ir neįdomu. Nenorėjo prie jų ištisą dieną sėdėti ir akimis vedžioti paskui mokytojo nusidrožtą pagaliuką eilutėmis ir žodžiais. Tai buvo apie 1897 mt. Vėliau atsiradė elementorių su pagražinimais, pavėksliukais.

— Kokie jūsų įspūdžiai atsilankius čia?

— Aukšiniai. Miesto, tiesą pasakius, dar gerai nemačiau, bet žmonių nuosirdumas — nuostabus. Stengsisuosi jiems atsilyginti ant- rą gegužės koncerto metu.

— Kokius kompozitorius labiau siai jūs mėgstate?

— Mendelssohną, Brahmsą, Bachą, na ir bendrai romantikus.

Sužinojusi, kiek čia į ją sudėta vilčių, ji pastebėjo, kad atsakomybės jausmas diena iš dienos didėja. Bet reikia manyti, kad smuikas lietuviškas virtuosės rankose žavėjęs Paryžiaus, Romos, Londono, Zuričo ir Zalcburgo auditorijas, sužavės ir chigagiečius.

O kas nesizavės ir nesididžiuos garsiaja Metropolitan operos soliste Polyna Stoska, kuri dainuos operų arijas ir visą eilę lietuviškų dainų?

Kurlo gi lietuvių nedžiugins mūsų Nepriklausomos Lietuvos Operos dirigento Marijošiaus dirigavimas didžiojo Chicagos Symphony orkestro?

Tai dar ne viskas. Ši muzikos šventė nėra tik uždara lietuvių iškilmė, jina — plataus masto. Ji vyksta Chicagos Civic operos rūmuose. Joje dalyvaus Illinois valstijos gubernatorius William C. Stratton. Laukiama ir daugiau įžymių amerikiečių.

Tat tepažadina šis reikšmingas įvykis kiekvieno mūsų tautinę ambiciją ir teįziebia norą pademonstruoti mūsų susiklausymą ir vie- ningumą kitataučių akyse.

O Zailskienė

Ar panašių mokyklų būdavo ir kituose dvaruose?

Kiek ji žino, panašios šlaptos lietuviškos mokyklos buvo visuose aplinkiniuose dvaruose, kaip tai: Kumečių dv., Purviniškių, Klampučių, Mažučių, Simanėliškių, Versnupių, Unijos, Čyžiūnų, Vailiškių, Rementiškių, Rumokų ir kt. dvaruose.

Kaimuose mokyti didesnėmis grupėmis būdavo sunkiau, nes tuoj pastebimas vaikų vaikščiojimas. Ten mokydavo savięji ar šiaip siauresniame ratelyje.

Dr. Jonas Basanavičius — didysis mokytojas.

Jos tėvas apie šešis metus tarnavo — bernavo pas Basanavičius. Studentas Basanavičius, vėliau Tautos Patrijarchas, mokydavo visus pas juos tarnaujančius ne tik skaitymo, bet ir rašymo. Visi pas juos tarnavę buvo jo išmokyti. Tada popieris buvo brangus ir retai užeinamas vargšų pastogėse, todėl Jonas Basanavičius mokydavo rašyti ir skaityti ant molio ar minkštos žolės, purvo. Į tokią žemią rašydavo su pagaliuku. Jei blogai — ištrinama ir vėl iš naujo rašoma, o jei gerai, ar reikia, kad ilgiau stovėtų, paliekama sustingimui. Atėjus po kurio laiko galima vėl pasižiūrėti į žemės lentą ir pakartoti.

U. Žemaitienės žodžiais, "Dr. Basanavičius — brangiausias žmogus pasaulyje; tokio nebuvo ir nebus". Jis taip pat nepaprastai gėrbė Lietuvą.

U. Žemaitienė — tautosakininkė.

Sunkiausiomis aplinkybėmis mokišis ir pagaliau išmokusi lietuviško rašto, ne tik skaitymo, ji ir dabar aktyviai dalyvauja spaudos, tautosakos, lietuviško veikimo lankose.

Daugiausiai ją prikalbino Dr. Račkus iš Chicagos surašyti jai žinomą tautosaką. Taip ji parašė apie 20 prietarų, apie 400 dainų, apie 12 pasakų, apie 130 mįslių, apie 10 patarlių. Iš šio jos rinkinio Dr. Balyš jau išleido "Suvalkiečių vestuves" su 114 vestuvinių suvalkiečių dainų. (1953 mt.).

Ji man padainavo vieną dainą apie knygnešius. Štai ištrauka:

Matė caro činauninkų žiaurų pasielgimą,
Kaip jie dumdavo susėdę šeši vežimą.

Jeigu kartais kur užpuolė lietuviška knyga,
Puolė, draskė, kaip pasitūtę, tartum žmogžudystę.

Jei pas žmogų knygą rado — žiauriai surakino,
Ir be pasigailėjimo Sibiran brukdino,

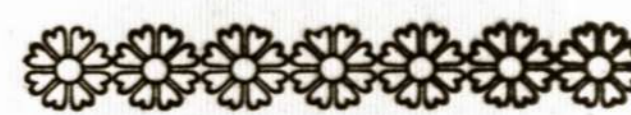
Ir ne vieną žalia vinkšna knygnešį saugojo,
Storu liemeniu ir šerdžia nuo akių užklojo.

Šios dainos autorė yra Chicagoje gyvenanti Uršulė Gudienė, kurią ji sudėjo po I-mo Pasaulinio karo.

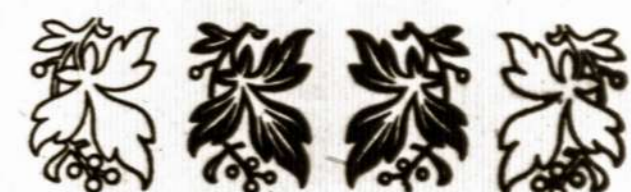
Ir šiandien...

Šiandien, ar neskaudu, daugelis lietuvių neįvertina lietuviškos knygos, spaudos, jos ne tik negaudo, dėl jos šioje žemėje ne tik nereikia slapstyti, bijoti, bet net pasiūlius kartais nusisuka, kaip nuo nereikalingo daikto.

Prieš darydami tokį griežtą sprendimą, bent prisiminkime — knygnešius ir panašius sunkiuosius lietuviškos spaudos kelius ir laikus.

Vytautas Valiukas, šiais metais sėkmingai debiutavęs kaip režisorius, ruošiasi naujam pastatymui. Jo režisuojamas žinomo dramaturgo Tennessee Williams veikalas "Stiklinis Žvėrynas" š. m. gegužės 15 ir 16 dienomis bus parodytas lietuviškai visuomenei. — Spektakliai vyks Kelly aukštėnijos mokyklos auditorijoje, 4150 So. California (prie Archer Ave). "Stikliniam žvėryne" dalyvauja šie aktoriai: Lilija Barčaitė, Irena Navinskaitė, Alfars Brinka ir Algirdas Dikinis. John Holabird dekoracijos.

TERROS KNYGOS KLUBAS

TIKSLAI:

Atpiginti knygą skaitytojui, suburti gausenę skaitytojų šeimą, surasti skaitytojų kolonijose, kurias sunkiai pasiekia lietuviška knyga.

SĄLYGOS:

Skaitytojas prenumeratos sąlygomis leidyk- lai įmoka 10 dolerių, už kuriuos pasirenka knygų už 15 dolerių žemiau skelbiamame Terros leidinių sąrašė.

Pirmieji 200 klubo narių visas pagal šį užsakymą pasirinktas knygas gauna įristas i kietus viršelius, neprimokėdami už tai nei cento.

Visi kiti Terros leidiniai, kurių nėra šiame sąrašė, klubo nariams atiduodami su 20 — 25% nuolaida.

LEIDINIAI:

Vincas Krėvė: DANGAUS IR ŽEMĖS SŪNŪS — Balyš Srūoga: MILŽINO PAUNKSMĖ — Jonas Aistis: APIE LAIKĄ IR ŽMONES — Jurgis Savickis: ŽEMĖ DEGA — Vincas Krėvė: RYTŲ PASAKOS — Vydūnas: PROBOČIŲ ŠEŠELIAI — N. Gogolis: MIRUSIOS SIELOS — Thor Heyerdahl: KON-TIKI — Bernardas Brazdžionis: DIDŽIOJI KRYŽKELĖ — Antanas Miškinis: EILĖRAŠČIAI — Jonas Aistis: POEZIJA — Antanas Škėma: ČELESTA — Jurgis Blekaitis: VARDAI VANDENIMS IR DIENOMS — Sally Salminen: KOTRYNA — Liudas Dovydenas: NAKTYS KARALIŠKĖSE — Jieva Simonaitytė: PAVASARIŲ AUDROJ Mirko Jelusič: CEZARIS — John Steinbeck: PERLAS ir kt.

Visos šios knygos — pirmaeiliai savi ir verstiniai veikalai. Dalis jų jau išėjusios, dalis dar spaudoje, kitos ruošiamos spauda. Nei vienos užsisakytos knygos nereiks laukti per ilgai.

Daugiau informacijų gaukite leidykloje. Rašykite ir užsakymus sušūkit —

T E R R A
748 West 33rd Street,
Chicago 16, Ill.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komitija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir talpina savo nuozū-
ra. Nesunaudoji rankraščiu gražina-
mi autoriams pareikalavus.
Pavaide ar slapyvardė pasirašyti

straipsniai ne visada išreiškia redak-
cijos nuomonę.

Išdėtomųjų skelbimų kainos: 2,00
už colį vienoje skiltyje. Smulkūs skel-
bimai (ne mažiau 15 žodžių) — po
7 c. už žodį. Už telefonu priimtų
skelbimų turinį ir kalbą redakcija
neatsako. Prenumerata ir skelbimai
prilimami, paskambinus telefonu —
Victory 2-4372.

Prenumerata: metams — 4,50; pu-
sel metų — 2,50. Atskiras numeris
10 c. Subscription per year — \$ 4,50;
6 months — \$ 2,50; 10 c. per copy.

Pranas Lukoševičius

ŠTAI JIE PAŽIŪREKIME!

Visi jau žinome, kaip rusai komunistai pavergia kitas laisvasias tautas. Tam tikslui jie turi tris būdus. Rusų bolševikų raudonoji armija stačiai užpuola kitas kraštas. Antras būdas. Sovietai prikurto ar priverčia savo satelitus tą "darbą" atlikti. Trečias, ir Sovietų mėgiamiausias, būdas yra šis. Per savo gerai apmokamus agentus Sovietai ruošia kituose kraštuose sukilimus, teisėtos valdžios nuvertimus. Tada padarė tie jų agentai, jau liaudies vardu, kviečia Sovietus ateiti ir valdyti.

Tas trečiasis būdas Sovietams labai patogus. Viskas atliekama pavertimu krauju, tik už jų pinigų. Ir pasiteisinimas geras. "Atėjome, nes mus pati liaudis prašė". Visai supranta todėl, kad Sovietai labai nirsta ant visų, kas tik nori sukliudyti jų, šitojo trečiojo tipo planą.

"Laisvoji Lietuva" gavo šitokią laišką. (Cituojujame kalbą, kiek ištaisę):

"Vasario 25 d. 1954 m.
Laisvoji Lietuva,
3157 So. Emerald Ave,
Chicago, Illinois.

Gerbiameji, beskaitant "Laisvąją Lietuvą" atrodo, kad Tautos negalite atsidžiaugti su Senatoriu McCarthy ir nežinot, kaip ji garbinti. Jei primanytumėt, tai altoriu jį pastatytumėte. Žinoma, jei Senatorius taip tarydų komunistus Lietuvoje ar rytų Vokietijoje, tai galima būtų jį vadinti didvyriu. O čia, Amerikoje, tai, man atrodo, galėtų tą padaryti "anikratas" valkata, pašauktas nuo... (neišskaitoma), ne tik koks ten McCarthy su senatoriaus titulu.

Lietuvoje, tautininkų valdžia irgi labai narsiai kovojo su bolševikais, kada dar nereikėjo. Net ir piemenis sodindavo į kalėjimą, jei

katras išdykaudamas piemenukas, begandydamas, įlipęs eglėn, priešdavo raudoną skarmalą ("reksa") eglės viršūnėje. O kai atėjo laikas kovoti prieš bolševikus, tai tada ir pats tautos vadas pats pirmutinis, paspraudęs uodegą, išrūko iš Lietuvos. Tai yra žvirbliai didvyriai. Ir žvirbliai labai garsiai čiaučia žagaruose, pakol pamačo vanagą. Tokių didvyrių galima rasti visose pakampėse.

Su aukšta pagarba M. Pauplis,
6 Wood St., Hudson, Mass."

Mes neturime pagrindo manyti, kad ponas M. Pauplis būtų komunistas ar Lietuvos laisvės priekšas. Jo visai nepažįstame. Tačiau iš jo laiško matome tik ką (aukščiau) suminėta faktą. Būtent: komunistai labai nekencia tujų, kurie priešina komunistams plitimus laisvuose kraštuose. Juk ir p. Pauplis bara McCarthy už tai, kad jis tardo komunistus armijoje. Pauplis bara ir tautininkus, kam jie priešinosi komunistams nepriklausomoje Lietuvoje.

M. Pauplis siūlo kovoti prieš komunistą tada, kai komunistai jau okupuoja — pavergia laisvus kraštus.

Tokias teorijas skleidžia rusai komunistai, tokias teorijas kartoją lietuviai komunistai pagal rusų įsakymą. Tikslas aiškus. Jie ruošia laisvųjų kraštų sovietiską vergiją buvusiuose nepriklausomuose kraštuose. Deja, atsiranda šiek tiek nesupratusių lietuvių, kurie tokias teorijas skleidžia — nenusimanydami, kad jie kenkia ir Lietuvos išlaisvinimui ir Amerikos saugumui.

Tikrų lietuvių, ypač tremtinių lietuvių yra švenčiausia pareiga tokią raudoną propagandą atremti. Mes tai galime ir turime padaryti. Mes patys viską tą maitime ir asmeniškai pergyvenome.

T. ŠALTINIS

SKAUTAI IR POLITIKA

(Tęsa iš Nr. 16).

Dabartinė dvasininkų veikla lietuvių skautų organizacijoje yra pavojinga visai LSS-gai. Dar vienas žingsnis "pirmyn" ir skautai teliks tik vardu ir uniforma.

Su šiuo mano teigimu sktn. kun. Yla taip pat griežčiausiai nesutinka ir tatai suveda į trečiąjį mano "nuodėmių" paragrafą.

Argi oponentui nežinoma, kad kai kurie skautų dvasios vadovai įvairiais būdais aukština ateitininkus, stengdamiesi sudaryti įspūdį, kad pas ateitininkus geriau, kaip pas skautus. Esą, kas tinka ateitininkams, tas tinka ir skautams. Pagaliau, skautai turi ateitininkų ideologiją, ir t. t.

Kalbant apie ateitininkus, būtų ta tema galima daug ir gana įdomių dalykų pasakyti, bet mano šio rašinio yra visai kita paskirtis, todėl čia tik pasakysiu, kad ateitininkai gali daug ko pasimokyti iš skautų organizacijos ir jos ideologijos. Skautai yra pagavę visuotiniausią būdą mokytį jaunimą, jį sujudinti, auklėti ir auklėti geru piliėčiu ir žmogui. — Skautų ideologija pripažinta ir priimta visame laisvame pasaulyje kaip pavyzdinė. Tuo tarpu apie ateitininkų organizaciją ar jų ideologiją nieko išskirtinio negali pasakyti net pagrindiniai ateitininkai. Jų pagrindiniai motyvai — Dievas ir visa atsinaujinimas Dievuje.

Argi sktn. kun. Ylai nežinoma, kad LSS-gos Brolijos Dvasios Vadovas (jo paties žodžiais) paveikęs Kunigų Vienybę, kad jie laikytų skautų organizaciją užteiktinai religingą ir artimą ateitininkams? (Iš tiesų gi, neturiu nieko prieš Kunigų Vienybę, bet LSS-gai visiškai nereikalingas Kunigų Vienybės aprobata. T. Š.).

Paskutiniaisiais metais ateitininkai spaudžiasi ir skautų eiles. Skautais "buvę" ateitininkai taip pat įvairiai reikišias. Dalis tikrai asmenų stengiasi pasėti nesantįką tarp skautų vadovų ir įnešti neaiškumų bei netikrumo nuotalką eiliniams skautams.

Ar šitokie reikiškiai tarnauja skautų organizacijai ir skautams, ar jie yra žalingi? Atsakykite patys.

Gal Seserijos Dvasios Vadovui nežinoma, kad kai kurie dvasios vadovai iš skautiškų papročių tarpo nori išmesti vakarinę atsisveikinimo dainelę "Ateina naktis", ir jos vieton įvesti tūlą itališką? — "Ateina naktis" yra pilna religinės nuotaikos, todėl noras ją pakeisti greičiausiai turi tų minčių, apie kurias aš čionai kalbu. Nekenktu ją pakeisti lietuviška, bet kadangi ji dainuojama tarptautinėse jamboree, kiekvienos tautybės skautų sava kalba, tai tam tikrais atvejais ji yra tvarkoje.

Arba, kuo pateisinamas toks žinomo dvasios vadovo elgesys: Skautų stovykloje jam palankesniems skautams užvilkti savo dvasišką rūbą ir taip apredytus skautus girti...

Jeigu sktn. kun. Stasiui Ylai dar būtų neaiškumų, galėčiau prie minėtų dalykų konkrečiau sugrįžti ir duoti naujų.

Baimė turi dideles akis

Baigdamas šį atsakymą dar noriu stabtelėti prie vieno Ylos išraginimo, nieko bendro neturėjusio su anuo mano straipsniu: Atrodo, savo karštąjį straipsnį kunigas Yla parašė ne skautų organizacija rūpindamas, bet pašokęs ginti kunigų, kurių aš visiškai nepuoliau.

Prieš religiją ir dvasininkus aš visiškai nieko prieš neturiu ir visą eilę atvejų jų veikla ir darbas yra sveikintinas ir palaikytinas. Ir savo straipsnyje "L. L." nr. 5 aš nieko nerašiau prieš religiją ar lietuvius kunigus kaip tokius. Aš tik pasisakiau prieš lietuvių kunigų, dvasininkų ar politinių grupių ar partijų kišimąsi į nepartinę lietuvių skautų organizaciją.

Todėl reikia stebėtis gerb. Ylai sušukus: pradėkite kunigų valymą. Argi sktn. kun. Ylai nori pradėti kunigų valymą? Tikra naujiena!

Ir toliau jis siūlo iš literatūros išmesti Širvydą, Donelaitį, Mairomį, Vaižgantą, Jakštą ir eilę kitų.

Prieš tai aš pirmas protestuoju! Tie asmenys yra nusipelnę lietuvių tautai ir jam žinti lietuvių literatūroje. Tatai kun Yla parašė, manyčiau, per kurios nors rūšies neapsižiūrėjimą. Tokios "markės" "valymai" tegali būti bolševikų ar kurios kitos formos lietuvių tautos priešų palaikytini.

Ylos humoras

Savo straipsnio pabaigoje oponentas pasireiškia ir kaip humoristas. Mūsų humoristinę spaudą tokia reta, todėl tos rūšies pragedruliai sveikintini po visomis antraštelėmis.

Paimkime kad ir šitą citatą iš sktn. kun. Ylos straipsnio: "Rusas, kartą atsiskęs religijos, nebėra daugiau rusas!"

O nuo savęs, jau rimčiau, norėčiau paklausti: Ar nereliginas lietuvis jau nelietuvis?

Jeigu komunistą pripažįstame kaip diktatūrinę valdymo formą, tai kaip pavadiname tuos SSSR gyvenančius žmones, kurių didžiąją dalį istorijos vadovėliai vadina rusais? Ylai turėtų būti žinoma, ne visi jie yra komunistai.

Kun. sktn. Ylai turėtų būti žinomi ir ne dvasininkai žymūs lietuviai. Ne paslaptis, greta žymių kunigų ir vyskupų, yra pagarbų lietuvių menkai tikėjusių, tikėjusių ne taip, kaip Bažnyčia moko, arba net visai neišpažinusių Kristaus mokslo. Tokių jau yra lietuvių istorijoje, yra lietuvių literatūroje, yra gyvų mūsų tarpe ir kas gali pasakyti, ar tokių nebus ir mums numirus. (Jei kun. Ylai tai nežinoma, galėčiau duoti ir pavardžių). Bet ar visuomenė dėl to juos nevadina lietuvišiais?

Be humoro, kun. Yla šaunasi būti burtininku ar ateities skaitytoju iš neparąstų eilučių. Štai kaip jis rašo: "Jis (tai yra Šaltinis — T. Š.), skelbia: "Svarbu tyras jaunimas ir jo neiškreiptas auklėjimas iki subręstant". Bet jis galvoja: "neiškreiptas religiniu auklėjimu".

Įdomu, ar Kunigų Vienybė tokios rūšies "aiškiaregystė" praktikoja savo narių tarpe?

Kodėl miniu Kunigų Vienybę? Todėl, kad sktn. kun. Yla senybiu sakiniu sako: "Mes (pabraukta T. Š.) gi galvojame kitaip: "neiškreiptas politiniu auklėjimu".

Kas tie mes?

Skautai Nepriklausomoje Lietuvoje buvo neiškreiptai auklėjami nei politiniai, nei religiniai. Taigi, skautų branduolio vardu negalima sakyti mes.

Apie dalį dabartinių dvasios vadovų rašiau, kaip jie auklėja ar nori auklėti jaunimą. Ir jeigu vienas vyriausiųjų jų dvasios vadovų sako mes, ar tai neturi kokios nors dvasininkų vadovybės ar kurios jų partijos pritarimo?

Apie liberalizmą ir ateizmą

T. Šaltinį kun. sktn. S. Yla vadina liberalų atstovu. Tai grynai iš pirmo išnarytas posakis. Būtų įdomu pamatyti lietuvių liberalų veidus jiems sužinojus, kad aš — jų minčių ir idėjų atstovas...

Bet toliau dailindamas ir matoma norėdamas visiškai skaidrius priblokšti, mane kun. Yla pavadiną ateistu.

Mažiausiai tuo kun. sktn. Yla parodo savo susinervinimą, nes nenorėčiau tikėti jį nežinant, kas tai yra ateizmas. (Trumpai tariant, ateizmas yra Dievo buvimo neigimas).

Ateistinių minčių anamė mano straipsnyje visiškai nebuvo. O jeigu spaudoje iškeliau kai kurių dvasininkų nepageidautiną elgesį skautų organizacijai, tai tas dar neduoda teisės švaistytis nepateisinamais epitetais. Norėdamas "priblokšti", Yla prie ateizmo mini nuvalkiotus Markso, Lenino vardus. Kalbant apie ateizmą minėtinai Hollbach, La Mettrie, Hartmann, Nietzsche, Sartre ir kiti vardai. Bet šitai jau neįeina į mūsų temą.

Dr. VINCAS MISIULIS,
Detroit'as.

DĖL UGDOMOS EMIGRANTŲ TARPE ANARCHIJOS

1922 metų konstitucijos rėmuose

Šioje vykstančioje tautos ir valstybės tragedijoje, — prisimenant mūsų tvirtą vienybę 1918—20 metų laisvės kovose, 1941 metų vieningą tautos spontanišką sukilimą prieš bolševikinius rusų okupantus ir dabar be pertraukos dešimtį metų už tautos laisvę vieningai liejantį brolių kraują ant rusais trypiamos tėvynės motinos žemės krūtinės, darosi klaiku, kada to viso akivaizdoje, ko ne su apgaule išbėgę iš okupuojamos tėvynės partiniai veiksniai, užuot nuoširdžiai vieningai rūpinęsi emigracijoje tėvynės vadavimo byla ir savo jaunąjį kartoj vienybės išlaikymu, visu įtūžimu tarpusavyje kovoja už nesamą fantazuojamą valdžią, vėsdami mūsų emigracinę visuomenę į galutiną anarchiją.

Jie savo tarpartinėje išgalėjimo kovoje, anarchiškai prisikėlę iš numirusių liūdno atminties 1922 metų atgyventą konstituciją, (kuri nepriklausomam gyvenimui buvo pakeista ne konstitucine evoliucijos tvarka, kaip jos pirmtakūnės, bet jos pačios kūrėjų suleista 1926 m. gruodžio mėn. 17 dienos revoliucija), nutraukia mūverenumą tęstinumą, dėl kurio verenumą tęstinumą, dėl kurio tęstinumą, jų pačių apvilta tauta, liedama kraują kovoja.

Šiandien, gal ne tiek aktualu gilintis ir atgyventos konstitucijos liūdno praeitį, kiek emigracijoje iš numirusių prikeltos dar liūdnesnė, net tragišką dabartį.

Jos visas tragiškumas plaukia iš vykstančios Vlike partinės kovos, kuriame krikdėmiškėji viliKiniai vaidilos su socialistiniais satelitais, vaidinantieji tariama — "Tautos Atstovybė", ją vaidina su pačių sulaužytos 1922 metų konstitucijos siužete. Bet kada vaidinama priešingai pačios konstitucijos pagrindiniams dėsniams, — net su jos draudžiamais vaidinimais svetimos valstybės vaidilomis, yra ne kas kita, kaip jų pačių sukurtos, revoliucija sulaužytos ir emigracijoje iš numirusių prikeltos — dievinamos konstitucijos galutinas išniekinimas, pastatęs ją į tragikomiskumą. Tokioje tai tragikomiskumo dvasioje 1953 metais susilaukėm dviejų viešų veiksmų būdingų pareiškimų. Būtent: Vliko Pirmininko pral. M. Krupavičiaus Eltai interviu ir prof. Dr. P. V. Raulinaičio, tilpusio "Tėvynės Sargas" IV tom., Nr. 1 (10), pusl. 30—40 persunkto anarchizmo straipsnio: "Lietuvos valstybės konstitucija", apie kurį teks kalbėti vėliau, šio rašinio gele.

Vliko Pirmininke interviu.

Pral. M. Krupavičius, į pastatytą Eltos korespondento klausimą: "Ar yra kokie nuostatai atstovams skirti?" duoda prasišlenkiantį su tiesa ir nusistovėjusiais valstybinės teisės dėsniais aiškinamąjį atsakymą.

Jo atsakymo tezė grindžiama, ne nusistovėjusia valstybine teise, net jų pačių sukurta ir priimta 1922 metų konstitucija, bet partietiški vlikinėjasi aspiracijomis. Jis sako:

"Diplomatinius atstovus skiria Tautos Atstovybės nurodytos institucijos. Pas mus Lietuvoje Užsienio Reikalų Ministerija ir Prezidentas. Atstovai atstovų neskyrė ir neskiria. Vlikas yra Tautos Atstovybė..."

Čia, pral. M. Krupavičius, kaip visuomeninės organizacijos — Vliko Pirmininkas, savo autoritetingu teigimu, labai prasišlenkia su tiesa ir objektyvingumu.

Pirma — dėl atstovų skyrimo.

Atstovus skiria ne nurodytos Tautos Atstovybės institucijos, bet konstitucija nurodytos institucijos. Panašiai, kaip tos institucijos nurodyta ir pati Tautos Atstovybė — Seimas su jai priklausancia kompetencija ir funkcijomis. 1922 metų konstitucija, diplomatinių atstovų — pasiuntinių skyrimą, 46 straipsniu paveda Respublikos Prezidentui, su 54 str. numatytu, bet konkrečiai neapartu, Užsienio Reikalų Ministerio kontrasi-

nuojančiu atsakomybės parašu. Panašiai nurodyta ir 1938 metų konstitucijos 61 str. ir 74 str. pirmą pastraipą. Kaip kad konstitucija nurodo teises ir pareigas ir kompetenciją Vykdomosios Valdžios — Respublikos Prezidento su Ministerių Kabinetu, panašiai tos pačios 1922 metų konstitucijos 27—31 str., nurodo Selmo, pral. M. Krupavičiaus žodžiais tariamos "Tautos Atstovybės".

Konstitucijos 46 str. pasakyta išakmiai: "Pasiuntinius akredituoja Respublikos Prezidentas". — Apie Užsienio Reikalų Ministerio akredituojančias funkcijas, nekaltant jau apie Užsienio Reikalų Ministerijos įkorpore, konstitucijoje visai nekaltama. Tik jais galima išskaityti iš 54 str. kontrasi- nuojančio ministerio parašo. Bet ir čia Už. Reik. Ministerio parašas, gali būti atstovų ministerio pirmininko parašu. Tad jei konstitucija nekaltaba apie Už. Reik. Ministerio pasiuntinių skyrimą, tai tuo labiau nuo savo konstitucijos nutolo pral. M. Krupavičius, priskirdamas pirmą vietą pasiuntinių skyrimą Užsienio Reikalų Ministerijai inkorpore su sargais, kurjeriais, mašinistėmis ir visais kitais žemesniais ir augštesniais pareigūnais — valdininkais, kur jų skyrimu pats Užsienio Reikalų Ministeris, kaip pagal konstituciją, taip ir pagal tartautines teises dėsnius, tik kontrasi- nuojamam parašu dalyvauja.

Tiesa, pagal tarptautinę teisę, geriau sakant tarpvalstybinę, Užsienio Reikalų Ministeris ketvirtuo rango diplomata (chargés d'affaires — Geschaeftstraeger) paskirti gali. Tačiau jis akredituojamas ne prie valstybės galvos, bet prie Užsienio Reikalų Ministerio. O ir pagal tarptautinę teisę, toks paskyrimas daromas, ne ministerijos masinio kolektyvo vardu, kaip aiškina pral. M. Krupavičius, bet Užsienio Reikalų Ministerio.

Pral. M. Krupavičius, vaidinančiam Vliko sudėtyje "Tautos Atstovybės" Pirmininko ir "Valstybės Prezidento" pareigas, šie pagrindiniai, saistantieji diplomatų skyrimą konstitucijos ir tarpvalstybinės teisės dėsniai, turėtų būti labai gerai žinomi ir tuo pačiu nevertėtų klaidinti kitų.

Antra — atstovai atstovų neskyrė ir neskiria.

Šis pral. Mykolo Krupavičiaus pareiškimas, kad: "atstovai atstovų neskyrė ir neskiria", yra teisingas. Tik reikia tą tiesą papildyti, kad ir visuomeninės organizacijos, nors ir anksniais pagrindais susistvėję, niekad valstybės atstovų pas kitų valstybių galvas bei jų Užsienio Reikalų Ministerius neskyrė ir neskiria.

Šis praloto pasakymas tikėtų min. St. Lozoraičiui tada, jei jis tiems skyrimams neturėtų suvereninės valdžios reikiamų įgaliojimų — pavedimų. Jam gi įgaliojimus — pavedimus turint, pral. M. Krupavičiaus pasakymas: "Atstovai atstovų neskyrė ir neskiria, p. ministerio St. Lozoraičio visai nesaiso.

Tiesa, pagal pirmąjį paskyrimą jis yra atstovu ir net neatšauktu, nes visi sekanti, šalia atstovavimo jo gauti reprezentaciniai pirmaujantieji įgaliojimai — paskyrimai, buvo duoti ypatingose sąlygose ir net su sąlyga. Būtent: jis buvo paskirtas Diplomatijos Šefu tada, kada jau išryškėjo didysis tėvynės pavojus, tik įvyktus nelaimės atvejus. Su bolševikine okupacija įvyko pati didžiausia lietuvių tautos ir jos nepriklausomos valstybės nelaimė. Jos akivaizdoje p. min. St. Lozoraitis, pagal turimą paskyrimą paliko teisėtą Lietuvos Diplomatijos Šefu. Jė turimi Diplomatijos Šefo įgaliojimai įgavo dar didesnio svorio, kada Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, pasipriešinęs prieš okupantą savo pasyviu iš okupuojamos valstybės pabėgimu, paskyrė jį ministeriu pirmininku Kybartų Aktu.

(Daugiau bus).

SIMO VELBASIO BALETO STUDIJA

VYKSTA Į TORONTO IR CLEVELAND

Š. M. GEGUŽĖS MĖN. 15 D. TORONTE, MASARIK HALL,
112 COWAN ST. (kampas Queen St. W.)

Ir š. m. gegužės mėn. 22 dn. CLEVELAND, OHIO, Slovenian
Home salėje, 6409 St. Clair Ave — I V Y K S

BALETO VAKARAS - KONCERTAS

VAKARO PROGRAMĄ IŠPILDYS GERIAUSIOS ŠOKĖJOS IŠ

SIMO VELBASIO BALETO STUDIJOS

Akomponuos MOTIEKAITIS.

AMERIKOS PILIETYBĖS EGZAMINAI

ARTEJA

JULIUS ŠAKELĖ

AR GALIMA PAKEISTI AMERIKOS KONSTITUCIJA

Būtinai perskaityk praėjusį "Laisvosios Lietuvos" numerį.

Perskaityk todėl, kad mes ten šnekėjome apie Amerikos steigiamąjį seimą — "the Constitution Convention", kuris paruošė Amerikos konstituciją. Dar kartą sakau, "paruošė", bet ne priėmė. Nes priėmė kiti. Kas tie "kiti"? Dabar galime vėl pradėti angliskaus klausimus ir atsakymus.

Who prepared and signed the Constitution of the United States? (Kas paruošė ir pasirašė Jungtinių Valstybių konstituciją?).

Atsakymas. The delegates of the Constitutional Convention prepared and signed a document, in 1787, which was called "the Constitution of the United States". (Konstitucinės konvencijos delegatai paruošė ir pasirašė dokumentą, 1787 metais, kuris vadinosi Jungtinių Valstybių Konstitucija).

Pastaba. Taigi tie delegatai paruošė ir pasirašė tokį dokumentą. Ir nepamiršk, kad jie tatau padarė 1787 metais. Bet tai dar nebuvo konstitucija. Tas projektas dar turėjo būti priimtas ir patvirtintas visų 13 valstybių. Tas atsitiko vėliau. Kaip tas atsitiko?

How did the Constitution take effect? (Kaip konstitucija įsigaliojo?).

Atsakymas. The Constitution provided that it should take effect when three — fourths (or nine) of the thirteen states ratified it. (Konstitucija — teisingiau konstitucijos projektas — nustatė, kad konstitucija įsigalioja po to, kai trys ketvirtadaliai (arba devynios) valstybės ją priims — ratifikuos).

When did the Constitution take effect? (Kada įsigaliojo konstitucija?).

Atsakymas. In 1789. In that year, a majority of the people of each of nine states voted in favor of the Constitution. (1789 metais. Tais metais dauguma devynių valstybių žmonių balsavo už konstitucijos priėmimą).

Pastaba. Taigi formaliai konstitucija buvo žmonių priimta 1789 metais. Atseit, maždaug du metus vėliau po to, kai tas steigiamasis seimas (the Constitutional Convention) jau buvo paruošęs ir pasirašęs. Taigi atsiminkime, kas atsitiko 1787 metais ir kas 1789 metais. Dabar dar vienas pagrindinis svarbus dalykas. Ar galima konstituciją keisti? Jei galima, tai kaip?

Can the Constitution of the United States be changed? (Ar gali būti Jungtinių Valstybių konstitucija pakeista?).

Atsakymas. The Constitution provided that it could be amended or a new Constitution adopted at any time in the future by a vote of three — fourths of the states. (Konstitucija numatė, kad ji gali būti pakeista arba nauja konstitucija priimta kiekvienu laiku aštuoniasdešimt keturių valstybių balsavimu). (Konstitucija numatė, kad ji gali būti pakeista arba nauja konstitucija priimta kiekvienu laiku aštuoniasdešimt keturių valstybių balsavimu).

Pastaba. Šitas konstitucijos nuostatas yra labai svarbus ir išdėstytas. Konstitucija gali būti pakeista ir faktinai jau buvo pakeista iki šio laiko net 22 kartus. Labai įdomu ir tas dalykas, kad konstitucija buvo 10 kartų pakeista tais pačiais metais, kai ji buvo priimta. Kodėl taip? Apie tai bešnešiu kitą kartą. Bet šiandien noriu tik pastebėti, kad Amerikos konstitucija nėra taip lengva pakeisti, kaip gal atrodo. Tatau užima keletą metų. Ir daug energijos ir išlaidų.

Ar gerai važinėti į Kanadą? Klausimas. Gyvenu JAV-se, bet dar nesu pilietis. Šiais metais planuoju aplankyti Kanadą. Ar tu-

riu išsiimti pasą ir vizą, kad pereičiau sieną? Ar kitu atveju turėčiau sunkumų grįžtant į JAV-bes?

Atsakymas: Jums nereikia nei paso, nei sienos perėjimo dokumentų išvykti į Kanadą ir grįžti atgal. Valstybės Sekretorius ir Valstybės Prokuroras panaikino šiuos formalumus norintiems apsilankyti Kanadoje. Tačiau ten vykdamis svetimačiai turi turėti su savimi Alien Registration Card, kad įrodyti, jog jie yra teisėti Amerikos gyventojai. Įstatymas reikalauja, jog šitokias korteleles turėtų visi, vyresni kaip 18 metų svetimačiai kiekvienu metu. Natūralizuotieji piliečiai neturėtų užmiršti savo pilietybės gavimo dokumentų. Svetimačiai bet gi turi žinoti, jog kiekvienas toks jų sugrįžimas į JAV yra naujas įsileidimas, galįs būti atšauktas kuom nusikaltus.

Common Council Ar bus vietoje 48 valstybių — 50 valstybių?

Havajai ir Aliaska priklauso Amerikai, bet neturi valstybės (state) teisių. Senai jos nori tas teises gauti. Senatas nubalsavo tas teises suteikti ir Aliaskai ir Havajams. Bet Atstovų Rūmai tenori tik Havajų, o Aliaskos — bent tuo tarpu. Prezidentas Eisenhoweris taip pat nori tik Havajų — Aliaska vėliau. Tai yra vidaus politikos strategija.

Kalpas Uoginius. Mūsų studijų uolus ir giliai išsimokslinęs bendradarbis aptaria ("Naujienose") naujai išėjusią knygutę pilietybės reikalu. Jo recenzija dedame čia sutrumpinę (dėl vietos taupymo).

Neseniai knygų rinkoje pasirodė SUDUVOS (br. Sulaičių) paruoštas ir išleistas leidinėlis KAP PASIRUOSTI JAV PILIETYBEI, kurio tekstą žiūrėjo teisėjas Alfonso F. Wells.

Dabar, kada nemaža kas mūsų naujųjų ateivių, ruošiasi JAV-bių pilietybės egzaminams, reikalingumas tokio leidinėlio negincytinas. Tik čia visa bėda, kad šis leidinėlis paruoštas labai paskubomis ir, suprantama, tik todėl jam trūksta "sielos". Ant greitųjų, kaip sakoma, perbėgus jį, junta ma koki tai nevarką jame: viskas nesistemingai išdėstyta, be turinio rodyklės ir, be to, dar su esminėmis klaidomis. Pav. (tik trumpai) pusl. 3 ir 10, 3 ir 35 (iš eilės) klausimai — visai tie patys; pusl. 5 ir 11, klausimai 10 ir 41 taipgi pakartoti; yra ir daugiau tokių.

Pusl. 17, klausimas 67 — kiek kongresmanų renkama iš kiekvieno šteito? Klaidingas atsakymas. Iš tikro renkama ne nuo 304.000 žmonių vienas atstovas, bet paskutiniai cenzo duomenimis, renkama vienas nuo 346.000 žmonių. Skirtumas klaidinantis besiruošiant egzaminam! Negerai!

Savaime aišku, kalbamasai leidinėlis nėra visai savo paskirčiai netinkamas. Kiekvienas, iškašęs tuos 120 klausimų ir atsakymų ir, pasikliaudamas savo laime, gali eiti egzaminuotis, nes šį tą jis jau žinos, bet tobuliau paruoštas vadovėlis ne tik lengviau studijuojamas, bet ir naudingesnis. Sistemingai pateikiamos žinios savaime pasilieka atmintyje.

Kadangi besiegzaminuojant reikalinga gerokai anglų kalbą mokėti, manyčiau, kad besiruošiant laikyti egzaminus jau šiek tiek jos ir moka, tai naudinga būtų perskaityti tuo reikalu anglų kalba 1954 metais išėjusį rinkon leidinėlį "Our American Government", redaguotą "by the Honorable Wright PATMAN, member of the Congress". Čia randame pilietybės pasiruošimo reikalui net 1001 klausimą ir atsakymą. Kaina tik 35 centai.

Kalpas Uoginius.

ŽURNALISTAI IR JŲ PASKIRTIS

KĘSTUTIS GARDINAS

— Kas yra žurnalistas?

Šiam klausimui negincytino atsakymo lietuvių terminologijoje dar neturime. Dauguma žurnalistų dėl to nesuka galvos ir jo apibrėžimas jiems nėra esminis klausimas.

Lietuvių Žurnalistų Sąjunga žurnalistu (žiūr. jos įstatų projekto 4 straipsnio 2-ą skyrių) laiko asmenį, bendradarbiaujantį periodiniame spaudo leidinyje ar informacijos įstaigoje.

Žurnalistu galėtume pavadinti asmenį, sekantį gyvenamąjį laikotarpį ir savo nuomonę bei pastabas periodiniame leidinyje skelbiant visuomenei; ar visuomenei pranešantį per spaudo būvius ar numatomus būti įvykius; keliantį kultūrinę bei visuomenines problemas spaudoje; gyvenimo įvykių pavaizduotoją spaudoje; plunksna kovojantį už šviesesnę žmonijos ateitį; šios dienos įvykius įamžinantį istorijai; plunksnos darbuotoją, negalintį linti abejingą gyvenimo įvykiams; pragyvenantį iš rašymo spaudai; pažangos skleidėją skaitytojams, ir t. t. ir t. t.

Šiais laikais, kai žinių ir įvykių perteikimas pagreitėjo ir supažangėjo, pagalvotina, ar prie žurnalistų nepriskirti radijo komentatoriai, televizijos komentatoriai ir pan.

Visuomenė žurnalistu skaito tą, kurs apie ją rašo spaudoje ir kurio pavarde mato laikraščiuose, žurnaluose prieš ar po straipsniais.

Kartais žurnalistas sunkiai beskirtnas nuo rašytojo. Geras žurnalisto straipsnis gali būti vertingesnis už rašytojo prastą novelę, ar supusodutus žodžius, ar dramos vardu pavadintą prirašytą lapų rinkinį. Todėl atskirti, kur baidias žurnalizmas ir prasideda rašytojumas yra gana sunku, o kartais net neįmanoma.

Žurnalistai buriasi

Didžioji dalis tremtyje esančių žurnalistų yra susibūrę į Lietuvos žurnalistų Sąjungą. Gaila, kad jai nepriklauso visa eilė Amerikos lietuvių žurnalistų, tą darbą dirbančių bent po kelias dešimtis metų. Kodėl jie nepripasidėdė prie LZS-gos, galima tik spėti. Gal jiems nepakeliu su LZS-ga, kaip "dypukų" kūriniu, (šias eilutes rasiančiam nežinoma, kad prieš LZS jie būtų įkūrę kitą kokį vietnetą, apėmusį lietuvių spaudo darbuotojus), gal jie jaučiasi užgauti neišrinkti vadovaujantais asmenimis; gal jie nenori dėtis į kitos valstybės piliečių suorganizuotą vienatę (nors dabar LZS-goje jau yra daug JAV-bių narių, čia priėmusių pilietybę), gal dar kitokios priežastys juos atbaido.

Bet ir priklausantieji LZS-gai, kurių šiandien skaičių pirm. V. Rastenis paskelbė "L.L." nr. 15 (163), yra skirtingos nuomonės dėl Sąjungos įstatų vienos dalies.

Dėl ko ginčijamasi?

Prieš geroką laiką tarpą LZS-ba atsklausė savo narių dėl įstatų projekto. Kas norėjo — pasisakė tiesiogiai. Bet štai dabar, narių nusteimimui, vėl atsklausiamas, bet šį kartą tik dėl vieno posakio:

kovoti dėl lietuvių tautinės ir krikščioniškos kultūros.

Cinčą kelia ne Valdyba, bet Valdybos narys kunigas tėvas Žiuraitis, O.P. (Pirmininkas LZS-gos New Yorko skyriaus). Kažin, ar

pavadinume demokratiška priemonė, kai narys prispiria prie sienos Valdybą ir taip prisidėjusi votis nešama kolegų konsilijumui.

Už ir prieš

Valdyba išsiuntinėjo ne tik savo pasisakymą kalbamui reikalui, bet drauge idėję ir už pasisakymą tėvo T. Žiuraitio dvejų puslapių aiškinimus ir motyvus tuo reikalui, kur tarp kitko rašoma: — "Kiekvienos lietuvių organizacijos tikslas yra kovoti už Lietuvą, t. y. už mūsų visų motiną. Toji kovojama ir krikščioniška. Taigi jos charakteris yra tautinis ir krikščioniškas. Bent vieną jos charakterio savybių nepripažinti, reiškia žaloti jos būdą, tradicijas".

Maždaug tokio pat ilgumo prieš pasisakyme dabartinis LZS-gos pirm. V. Rastenis, tarp kitko, rašo: "Kova dėl kultūros, lygiai kaip ir kova dėl visų kitų siekių turi idėjų, yra žurnalistinio darbo turinio dalykas. O žurnalistinio darbo turinys reiškiasi spaudoje, ne žurnalistų sąjungoje. Žurnalistas, kad ir priklausydama sąjungai, turi turėti visišką laisvę pasirinkti, dėl kokių bei kaip suprastų idėjų jis kovoja spaudoje ar kitur. Sąjunga neprivalo nustatinti jų darbo turinio, t. y. nurodinti, dėl kokių ir kaip interpretuoti idėjų jie turi kovoti. Tik tautistinės sistemos žurnalistų sąjungos esti pavertiamos tokio instruktavimo institucijomis".

Kaip mums atrodo?

Kadangi reikalas nėra eilinis, priedo LZS-ga vistiek yra pagrindinė lietuvių žurnalistų jungtis, tai tuo reikalu ir mes pasisakome, nors atsakymus nariai, neabejotina, jau yra pasiuntę Valdybai.

Lietuviai žurnalistai yra įvairių pažiūrų, įsitikinimų žmonės. Jie yra skirtingo amžiaus, išsilavinimo, savito žvilgsnio ir kasdienybės ar būsimybės. Jie į kiekvieną veiksmą, darbą, projektą turi savo nuomonę, dažnai gerokai skirtingą kolegai. Jie yra lietuviški nuotaikų reikėdžiai, o tos nuotaikos, kaip žinoma, yra gana margos.

Jeigu imama Lietuvoje buvusioji žurnalistų Sąjunga, jos tradicijos ir įstatai (tai yra visai tikslinga), kuri ir kurie neturėjo primestų varžtų (nesileidžiu ir tolimas, Lietuvos Respublikos skirtingą požiūrį, palyginus su JAV-bėmis, spausdintam žodžiui), tai nereikėtų naujų ir gyvenimo neišauktų idėjų įnešinėti projektojuamiems įstatams.

Lietuvių žurnalistas kovojo dėl Lietuvos daugelį metų, jis kovoja už būsimą Nepriklausomą Lietuvą, visiškai neklusdamas, kas ir kaip dalinsis sostais, kokią kultūrą turime mušti, už kokią kovoti ir kokiai mes priklausome. Tie klausimai visiškai nekyla. Jie yra natūralūs, kaip mūsų gimimas, mūsų kalba, mūsų, kaip tautos dalies, siekimai. Nereikia bereikalingai filosofuoti, kaip daro tėvas T. Žiuraitis ir sukaliotis iš kelio į pagriovius.

Nedarykime iš žurnalistų įstatų laikinos nuotaikos rašinio. Nenorekime primesti savo požiūrio jūros perplaukimo progą.

Norime pabrėžti, mes visiškai nieko prieš krikščionišką kultūrą neturime ir ji palaikytina, bet kovoti dėl to yra visa eilė specifinių organizacijų, glaudesnės apimtys, nei turime žurnalistų sąjungos vienapuse spalvą.

Algirdas Gustaitis

MINTYS APIE LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ

Mylekime laisvę ir branginkime lietuvišką spaudą.

Lietuviškas laikraštis ir knyga didieji mūsų kelrodžiai.

Tas laisvės nevertas, kas negina jos, tas knygos niemyli, kas neperka jos.

Minėdami 50 metų išsikovoto spaudos žodžio sukaktį, prisiminkime jo erskėčiuotą kelią.

Sava knyga ir laikraštis padeda išlikti savais žmonėmis.

Ištikimiausias žmogaus draugas — yra gera knyga.

Lietuviška periodika formuoja mūsų pasaulėžiūrą.

Sėkime gyvenimą per lietuvišką radiją ir spaudą.

Skelbkitės lietuviškoje spaudoje ir palaikykite joje besiskelbiančius.

Lietuvių spaudo darbuotojai dirbo ir dirba ne dėl pinigų, bet dėl idėjos.

Skola lietuviškam laikraščiu skriaudį visus jo skaitytojus. Būkime lietuviškos spaudo draugais.

SPAUDOS 50-MEČIO SUKAKTUVIŲ IŠKILMĖS

Spaudos atgavimo 50 metų sukakties minėjimas Chicagoje pradėdama gegužės 9 d., sėkmadienį, Spaudos Metų atidarymo iškilmėmis, kurių programa tokia:

1. Pamaldos už mirusius spaudos kovotojus visose Chicago lietuviškųjų parapijų bažnyčiose. — (Tikslius tų pamaldų laikas bus paskelbtas vėliau).

Centrinės Spaudos Metų atidarymo pamaldos bus Šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje 10 val. Pamaldas laikys tos parapijos klebonas, spaudos kovotojų amžininkas kun. Anicetas LINKUS. Pamokslą sakys buv. Kauno katedros pamokslininkas kan. Vaclovas ZAKARAUSKAS.

Pamaldose giedos "Dainavos" ansamblis ir Šv. Kryžiaus parapijos choras, vadovaujant muz. Stepiui SODEIKAI.

2. Lygiai 1 val. iškilmingas Spaudos Metų atidarymo aktas LINDBLOM HIGH SCHOOL didžiojoje salėje, 6130 S. Wolcott St. Spaudos draudimo eiga nušvies išias iškilmes specialiai atkviestas draudžiamosios gadinės spaudos kovotojų amžininkas, rašytojas ir kalbėtojas kan. Mykolas VAITKUS.

Kalbės anas gadinės gyvieji liudininkai — knygnešiai.

Koncertinę šio akto dalį atliks "Dainavos" ansamblis, diriguojamas muz. Stp. SODEIKOS.

3. 5 val. lietuviškos motinos pagerbimo iškilmės LIETUVIŲ AUDITORIJOJOS didžiojoje salėje. Motinos Dienos iškilmes organizuoja Mokyklos Bičiuliai, įsijungę į bendrą spaudos sukakties minėjimo planą. Tų iškilmių meninę programą atliks Moksleivių Tautinis Ansamblis, sudarytas iš mokyklinio amžiaus jaunimo, vadovaujamas muz. Balio PAKŠTO.

Pastaba. Abi gegužės 9 d. iškilmių programos salėse truks neilgiau kaip po 2 valandas ir prašydės punktuotai. Visuomenė prašoma laiku susirinkti.

Spaudos atgavimo sukaktis yra retas įvykis mūsų kultūrinės raidos gyvenime. Ši spaudos kovotojų pagerimo diena turėtų būti laisvajame pasaulyje išblaškytų lietuvių dvasinės kultūros manifestacinė diena, suburianti mūsų visus pilkajam liaudies knygnešiu užpelnytai pagarbai pareikšti ir protesto šauksmui prieš nūdieną mūsų pavergtos tautos dvasinį ir fizinį žudymą.

Kultūros Tarybos Organizacinė Komisija Čikaga, 1954.4.24.

MES MOKOMES ANGLIŠKAI

JULIUS ŠAKELĖ

● Jis bučiuoja savo sekretorę "once in a while".

Ką tas reiškia? Iš esmės, tas reiškia blogą dalyką. Jeigu jis taip daro, tai sekretorė nustos stropiai dirbti. Bet angliškai "once in a while" reiškia pripuolamai, laikas nuo laiko. Kitai angliškai pasakytum: "occasionally".

— Jei ateina čia tik retkarčiais (pripuolamai) — He comes here only once in a while.

— Retkarčiais jis eina su ja į kiną — Once in a while he goes with her to the movies.

— Retkarčiais jis jai "užfundija" (nuperka, pavaišina) geras pietus. — Once in a while he treats her to a good dinner. Atkreipkite dėmesį į tą "užfundijimą". Mums taip sakyti neprasta. Nesako "he treats her with a good dinner", bet sako "he treats her to a good dinner".

— Ar tu dažnai sutinki Eleną, ar tik retkarčiais? — Do you meet Helen frequently or only once in a while?

● Šiandien ilgesnė "Story".

Aman had just been admitted to the hospital when there came a sharp knock on the door of his room. He called, "Comme in", and a snappy little woman entered. "I'm your doctor", she said. "Take your clothes off, please".

"All of them?" he asked. "All of them," she said. So he took off all his clothes,

and she examined him: nose, thro at, chest, stomach, thighs, feet. When she had finished, she announced briskly, "You may get in to bed. Do you have any questions?"

Just one", said the patient. — "Doctor, why did you knock?"

— Religion & Health

Kas išvers tas story į lietuvių kalbą, prašau siųsti šiuo adresu: "Laisvoji Lietuva" (Julius Šakelė), 3157 So. Emerald, Chicago, Illinois.

Trupučiukas "pradedantiems"

Kaip teisingai pasakyti tokius paprastus sakinius?

1. Aš einu į bažnyčią.
2. Aš įeinu į bažnyčią.
3. Aš esu bažnyčioje.
4. Aš stoviu prie altoriaus.

Čia yra visai "menas" pavaruoti teisingai prielinkni. Bus šitaip.

1. I go to the church. (Atseit, aš vis dar einu į bažnyčią, bet dar nepriėjau prie durų).
2. I go into the church. (Čia jau kitai. Aš prie durų ir žengiu per bažnyčios duris).
3. I am in the church. (Dabar jau gerai, aš jau esu bažnyčioje).
4. I stand at the altar. (Vadinasi "prie" bus "at". Bet tas vertimas žodžio "prie" anglišką žodį "at" turi daug sunkumų. — Yra išimčių ir kitokių pasakymų, ypač kasdieniniame gyvenime. Apie tai kiek vėliau.

NAUJA CHICAGOS LAS SKYRIAUS VALDYBA

Š. m. balandžio mėn. 24 dieną įvyko metinis Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Chicago Skyriaus susirinkimas. Išrinkta nauja skyriaus valdyba. Naujoji valdyba šitaip pasiskirstė pareigomis.

Antanas Balys — pirmininkas. Anicetas Paliulis — sekretorius. Vincas Kačinskas — išdinininkas. Antanas Balčiūnas — narys.

Inžinierius Rimas — Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Garbės Gynėjas — taip pat dalyvavo susirinkime. Inž. Rimo gimtas taktas, nepažeidžiamas tiesumas ir gilus patriotizmas išskleidė kairiuosius nesuspriktumus, dėl kurių buvo paskleista netikslingos žinios net ir už Chicago ribų.

Taip pat išrinkta nauja Chicago skyriaus revizijos komisija, kuri sudaro: p. p. Straukas, Ambraziejus ir Masonis.

Iki šio laiko Chicago skyriaus valdybą sudarė: Povilas Dirks, Stasys Grigaravičius, inž. Rimas, Masonis ir Straukaite. Revizijos

komisijoje buvo: inž. Gudaitis, V. Kačinskas, inž. Vilutis.

Skyriaus susirinkimas išklaušė buvusios valdybos ir revizijos komisijos pranešimus, juos priėmė ir išreiškė padėką už darbą ir pastangas.

DANTŲ GYDYTOJOS VEIKLIOS

Lietuvos dantų gydytojos Chicagoje, susibūrę į sąjungą gval reikiams visuomenėje. Savo susirinkimuose ruošia paskaitas, daro žygių gauti teisę verstis gydy-mo praktika, gausiai remia savo kolegas, pasilikusias Europoje ir patekusias į vargą, aukoją 16 Vasario Gimnazijai ir ALT. Pereitais metais sūruošė koncertą — balių, kuris praėjo su pažymėtinu pasisekimu. Š. m. gegužės mėn. 1 d. Viking salėje (6855 S. Emerald Ave) ruošia koncertą — kartume balių, kuris laukiamas su dideliu susidomėjimu. A. S.

"Būkite geri žmonės ir būkite geri lietuviai"

Naujausios mados, pavasarinių ir vasarinių, geriausios vilnos rūbų.

Neatidėliok, ir bet ką pirkdamas, nepamiršk aplankyti:

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill. Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių!

Krautuvė atdara ir sekmadieniais iki 2 val. po pietų.

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

Ir įvairius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs

Lietuvoje kepėjas — specialistas
ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

ADRESAS: 738 W. 31 ST.

Jonas Kanis

MALONIAI

KVIEČIA

ATSILANKYTI

ir PAMATYTI

Botany Brand "500"

Tailored by Daroff

Kostiumai

Paltai

100% VIRGINIA VILNOS

DVIGUBAI AUSTA —

LABAI STIPRI

MEDŽIAGA.

BEN STAR

KRAUTUVĖJE

DIDELIS PASIRINKIMAS, PASKUTINĖS MADOS VYRAMS IR MOTERIMS GRAŽIŲ RŪBŲ.

20 savačių išmokėjimui be procentų!

4630-32 So. Ashland Ave. Tel. YArds 7-3900

ALAUŠ PRISTATINĖTOJAS

ANDRIUS LAUKAITIS

PRISTATO lietuvišką "BALTOSIOS MEŠKOS" ir importuotą alų iš Vokietijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos, Danijos, Švedijos, Norvegijos, Škotijos, Anglijos, Austrijos, Čekoslovakijos, Italijos, Irlandijos, Meksikos, Japonijos ir Filipinų, buteliuose, skardinėse ir stalinėse.

PAŠAUK telef.: YArds 7-0534

arba REpublic 7-4526

IR BUS PRISTATYTA Į NAMUS, o pašaukimo išlaidos gražintos.

Naujaji lietuvių radio pusvalandį

BANGA

JAU GIRDIME 4 KARTUS SAVAITEJE

ANTRAD., KETVIRTAD. ir
PENKTADIENIAIS 8.30 — 9 val. vak.

SEKMADIENIAIS 2.00 — 2.30 val. po pietų
iš stoties WOPA — 1490 kc.

Skelbimų ir kitais reikalais kreiptis į Z. Slivinską 6142 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Telef. PProspect 6-6900.

SAVI PAS SAVUS! LIETUVIŠKOJ KRAUTUVĖJ...

DANA

yra didelis pasirinkimas: įvairių gintaro gaminių, lietuviškų audinių, medžio ir odos išdirbinių, meniškių margučių, vaikų ir moteriškų rūbų.

SAVININKAI A. IR D. PAREIGIAI

1445 So. 49th AV., CICERO 50, ILL.
Telefonas: TO 3-6591.

Turime pardavimui namų, biuromų, tarnų įvairia kaina ir įvairiose vietose Toronte ir visoje Ontarijos provincijoje.
Visas informacijas suteiks veltui

DR. J. KASKELIS

575 Queen Str. W. Toronto,
R. TESLIA REAL ESTATE.
Tel.: EM 8-2646;
Namų tel.: KE 7536.

JOSŲ GROŽIS
PRIKLAUSO NUO
GRAŽIAI ISVALYTO RŪBO!

MARTIN WIDRA

Siuvejas

3541 S. Halsted St.

TEL.: YArds 7-6035.

Siuva naujus drabužius, persiūva, pataiso ir išvalo senus. Prima valymui drabužius ir baltinius.
Ten pat galima gauti įvairių krynų pasiskaitymui į namus ir yra lietuviškos spaudos kioskas.

JAUKUS LIETUVIŠKAS RESTORANAS IR VALGYKLA

biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta.

Erdvi salė

įvairiems parengimams

JONAS BUDRIKAS

1442 So. 49th CT., Cicero 50, Ill.
Tel.: TOWNdāl 3-9472.

CICERO UZEIGOJE LITUANICA

JAUKIAI

PRALEISI

VAKARĄ

pas TADĄ KAZIMIERAITI
Penktadieniais, Šeštadieniais ir
Sekmadieniais, atidaryta 24 va-

landas.
Čia be gardžių gėrimų ir užkandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50,
Illinois Telef.: TOWNhall 3-9601

Draugai ir sau sveikatos knyga

vadovas:

BŪKITE SVEIKI

Ją parašė ir jau išleido Dr. Biečis šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbė sveikatos išlaikymo dėsniams: KAIP BŪTI SVEIKU IR ILGAI GYVENTI.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje.
Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos autorui:

Dr. S. Biečis,
3241 W. 66 Plase,
Chicago 29, Ill.

Telefonas: REpublic 7-7868

Kas Valgo Bruno Duona

Visad Žydi Kaip Aguona LIETUVIŠKA KEPYKLA

SAV. BRUNO MACIANSKAS,

3339 So. Lithuanica Ave.

Telef.: KLiffside 4-6376.

Bridžporte, 3524 S. Halsted gatv. (šalia kino teatro RAMOVA) yra atidaryta nauja amušalų (sienoma popieriu), dažu namų ruošos reikmenų ir praktiškų dovanų krautuvė.

D. JURJONAS

3524 So. Halsted St.

Tel. Bishop 7-3371

Jūs rasite šioje krautuvėje įvairių kasdien naudojamų daiktų už prieinamą kainą.
Be to, yra mašinų "PHOENIX" kuriomis galima be vargo ištioti kilpas, prisūti sagas, padaryti apmėtymus ir įvairius kitus pagražinimus užvalkaluose, bei moteriškuose baltiniuose.

Tos mašinos jau buvo žinomos Ne priklausomoje Lietuvoje.

Jonas Karvelis

3249 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

TEL: YArds 7-0677

TEL: DA. 61136

Didžiausias pasirinkimas: siuvamų mašinų, Radio aparatų, įvairių sveicariškų laikrodžių, įvairiausių lietuviško meno išdirbinių, lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių.

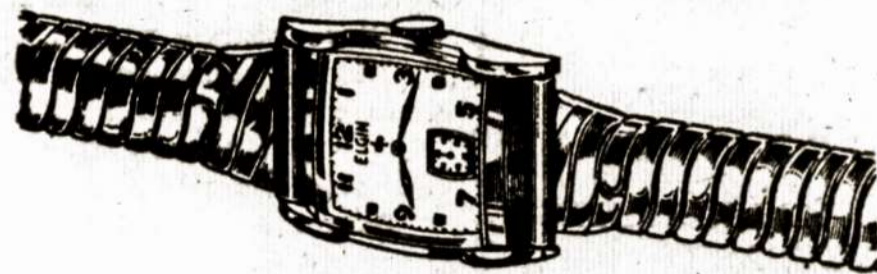
AUTOMOBILIŲ PATAISYMAS

Motorams keičiami guoliai, žiedai. Šleifuojami vožtuvai, gręžiami cilindrai, tekinami alkūniniai velenai, taip pat atreguliuojami (tune-up) motorai. Išvalomi (oboil out) karboratoriai. Sutvarkoma elektrinė ir vairavimo sistemos. Perdirbama stabdžiai, transmisijos, diferencijalai, keičiamos sankabos (clutch) ir kitos dalys. Atliekami dideli ir mažesni lyginimo ir dažymo darbai. Mašina paaimama iš katastrofos (accident) vietos ir sutvarkomi reikalai su insurance. — GARANTUOTAS IR SAŽINGAS DARBAS.
Dirbtuvė atidaryta nuo 8:00 val. ryto iki 9 val. vakaro.

M. ČESAS, A. STANEVIČIUS

1835 CANALPORT AVENUE.

Telef.: dirbtuvės SEeley 3-2146, namų KENwood 8-3092.

IŠTEIGTA 1907 METAIS

A. R. JUNIEVICZ ir SŪNUS

3317 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL. Telef.: YArds 7-6266.

LIETUVIŠKA

Laikrodžių ir Brangenybių

KRAUTUVĖ

Didelis pasirinkimas įvairių šiedų, dovanų įvairioms progoms. Ten pat taisto europietiškus ir vietos gamybos laikrodžius. Kainos yra labai žemos, o darbas atliekamas labai sąžiningai.
Užėik ir pats įsitikink.

HARMONY MOTORS, Inc.

Kviečia Jus atsilankyti į naujai perorganizuotą, greičiausiai augančią

Lietuvišką Automobilių Prekybą

GERESNĖS MAŠINOS už žemesnes kainas!

5805—07 S. Western Av. Tel.: REpublic 7-6480.

PERKANT — PARDUODANT NAMĄ AR KITOKIĄ NUOSAVYBĘ KREIPKITES Į LIETUVIŠKĄ BIURĄ

A. MINIOTA REAL ESTATE

& BUSINESS BROKER

1333 A DUNDAS ST. W., TORONTO OL. 8443 — OL. 444

Mūsų patarnaujame teisingai, skubiai, savo kalboje. \$500 — \$1.500 — galite gauti per mūsų biurą, tik už Jūsų parašą, be žirantų, jei Jums trūksta pinigų — įmokėjimui perkant namą. Visais biznio reikalais mūsų agentai NEMOKAMAI suteikia informacijas ir mielai Jums patarnaus.

F. JONYNAS

Telefonas įstaigos: OL. 8444. Namų: OL. 2972.

P. DAMBRAUSKAS

Telefonas įstaigos: OL. 8443. Namų: JU. 6198.

V. JUČYS

Biznio telef.: 8444. Namų tel.: OL. 6718.

V. SIMINKEVIČIUS

Telefonas: OL. 8443, OL. 8444.

WALTER SASNAUSKAS

GENERAL CONTRACTOR

2456 W. Marquette Road, Chicago 29, Illinois.

Telef.: GROvehill 6-8402

Stato naujus namus pagal su tartį ir planą.

Atlieka įvairius remonto darbus.

MODERNIŠKA KIRPYKLA

Savininkas W. REKASIUS,

752 West 33rd Street (prie Halsted gatvės).

Darbas atliekamas labai įvairių kirpyklos patalpų ir geriamajam, pagal kiekvieno mūsų tautiečio skonį ir pageidavimą. Kainos žemos. Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Šeštadieniais — nuo 9 val. ryto, iki 6 val. vakaro.

Trečiadieniais — uždaryta.

Telefonas: Victory 2-8770.

UŽEIK IR PATS ĮSITIKINK.

ARS-FOTO STUDIJA

3362 So. HALSTED ST., CHICAGO, Illinois

Prima ir meniškai atlieka įvairiausių fotografavimo darbus, kaip tai:
1. Daro meniškas, retuotas portretų nuotraukas, įvairių dydžių
2. Vestuvių, susirinkimų ar kitokių iškilimų nuotraukas darome mūsų studijoje.

3. Foto mėgėjams išalkiname filmas ir darome nuotraukas.

4. Ten pat galima išgyti gerų filmų įvairiems foto aparatams.

STEPONAS C. LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd Pl. VIRginia 7-6672

10756 S. Michigan Ave. PULLman 5-1270

LIUDĖSIO VALANDŲ

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia

REpublic 7-9000 — 7-8601 Automobiliams vieta

Tiema, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčią arčiau Jūsų namų.

Virš 50 metų

Ne tik patarnauja, bet ir broliškus patarimus duoda apie

ĮVAIRIAS APDRAUDAS.

KREIPKITES Į

JOHN F. EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga.

Veikia Dieną ir Naktį

4605 — 07 So. Hermitage Ave. — Tel.: YArds 7-1741 ir 7-1742

arba

4330 — 34 So. California Ave. — Telef.: LA. 3-0446.

Kopyčiose moderniškai oro keitimo įrengimai

KĄ JIE DIRBA

— Kleofas Jurgelionis (poetas), yra labai prasomas atskleisti savo žinias ir kitiems. Mūsų skaitytojas p. V. Prižgintas (2704 St. George St., Los Angeles 27, California) šitaip mums rašo:

"L. L." Nr. 12 paskutiniame puslapyje tilpusi žinutė mane suintrigavo: "Dr. Kazio Srugos E-nte" Ten rašoma, kad savo bute "įvyko Lietuvos rašytojų literatūrinis pobūvis. Paskaitą skaitė Kleofas Jurgelionis apie mūsų žymų kalbininką Kazį Būgą." Uždarytam ratelyje pakalbėta pasidalyta įspūdžiais ir gana. O visuomenei liko tuščia kronika. Aš esu giliai įsitikinęs, kad daugelis bus labai dėkingi, jei poeto Kleofa Jurgelionio skaitytą paskaitą atspausdinsite LL. Daugiau žinių apie žymiuosius lietuvius"

— Antanas Balys, naujai išrinktas Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Chicago Skyriaus pirmininkas, nepriklausomoje Lietuvoje buvo žemės ūkio darbuotojas. Jis dirbo "Maiste", taip pat buvo alaus ir malūnų pramonės direktorius. Atvykęs į Chicago jis daugiausia pastatė pašventė — skautams ir lietuviškųjų tėvų komitetų srčiai. Jis ir jo žmona — dantų gydytoja (buv. Ruzgytė) augina gražią šeimą. Dukra Aurelė (lanko baletą studijas) ir dukra Ilona. Nėpersenai p. p. Baliai įkūrė savo maisto produktų prekybos biznį, kuriuo džiaugiasi kiekvienas, kas tik juo pasinaudoja.

— Jecias — Jecėvičius dukterė Rita susituokia su Petru Dūda š. m. gegužės mėn. 8 d., 11 val. ryto, Šv. Kryžiaus bažnyčioje. P. Jecius — Jecėvičius yra išmoksintas agronomas ir Lietuvoje buvo "Pienocentro" direktorius. Retkarčiais spaudoje pasirodo su gražiais straipsniais. O žinių jis turi daug. Jis yra Kazio Veržiko jaunų dienų artimiausias draugas. Nes abu jie gimė gretimuose vienuose.

— Antanas Ols, pagal angliškų laikraščių pranešimus — galys būti paskirtas ir labai aukštą Amerikos valdžios vietą. būtent: National Director of Immigration and Naturalization.

— Dr. Adolfas Sápoka, "Teviskės Žiburių" (Kanadoje) redaktorius, rimtai serga. Jam yra per sunkios darbo sąlygos.

— Vincent Andriulius, gresia išsiuntimas (deportacija) iš Amerikos. Toks pat likimas gresia ir Agnes Deikus, Leon Pruseika, John Semoshko ir Charles Chervinski. Visi jie gyvena Amerikoje apie 40 metų.

— Pranas Lukoševičius, naujai išrinktas Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Chicago Skyriaus vice-pirmininkas yra "Laisvosios Lietuvos" administratorius nuo pat jos įsikūrimo dienos Chicagoje. Jis dirba dienos metu fabrike ir visą atliekamą laiką pašventė LL administravimui bei jokio atlyginimo. Jo prieškomunistiniai straipsniai "L. L." kelia didelį pritarimą.

— Dr. Morkūnas ir jo žmona Dana (būvusi p-lė Cinaite), turi įsteigę savo spaustuvių Chicagoje, kurioje spausdinama LL ir daug kitokių gražių bei naudingų leidinių. Darbas punktualus ir malonus.

— Cicero Šv. Artano bažnyčios šių metų Priskelimo mišios praejo su ypatingai pakilusiu nuotai ka. Bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių. Ypač Handelio "Alleluja" kelte kėlė žmones su jų maldomis į dangų. Toms maldingai žmones nuteikusioms mišioms turime kaip ir paprastai, būti dėkingi brangiam Cicero parapijos klebonui Kun. Albavičiui, p-lei Mondeikaitėi ir menui pasišventusiam jos vedamam chorui.

— Skautai gerbia Šv. Jurgį. Š. m. balandžio 23 d., Švento Jurgio, skautų patrono šventės proga, Lietuvos Auditorijoje įvyko Chicago skautų-čių tunto suėiga ir lauzas. Svarbesniąją dalį programos sudarė lauzas, kur gabesnieji pasirodė su savo deklamacijomis, dainom, humoristiniais dalykėliais. Be to, buvo suvaizdintas veikalėlis — Šventas Jur-

gis. Jį parašė ir scenai parengė Gabrielis Gedvila, taip pat atlikęs Imperatorius Deokleciono rolę, sugebėdamas vaizdžiai visą imperatorišką išdidumą, o kartu ir jo nežmonišką žiaurumą. Šv. Jurgio rolę atliko Kęstutis Zapkus, kuris ne pirmą kartą pasirodo scenoje. Jis yra Jaunimo Teatro artistas ir vaidinęs daugelyje veikalų. Pranešėju buvo Leonas Strikaitis. Imperatoriaus dukters rolę atliko B. Strikaitytė. Kitose rolėse buvo Lokuų-skilties skautai. R. L. Žebrauskai, R. A. Radzevičiai, J. Juškaitis ir J. Galinis.

— Sktn. M. Jurksa, prieš porą metų atvykęs iš Bostono, kur daug padaręs skautams, vadovavo pirmajai skautų Vyčių iškylai, įvykusiai šio mėnesio pradžioje. Jis yra garsiosios "Šunų Skilties" globėjas.

— Zenonas Ašoklis, tris kadencijas išbuvęs ALB Cicero sekretorium ir palikęs tikrai gražių savo nenuilstamos darbuotės vaisių, šį kartą nebeleidęs savęs renkamas. Jis motyvavo tuo, kad geriau vis rinkti naujas jėgas, kurios gali atnešti su savim naujos energijos, naujų minčių ir sumanymų. Z. A., kad ir pasilikto vien tik revizijos komisijos nariu, jis vis paliko artimas lietuvių bendruomenės veikėjas. Ypatingas nuopelnas jam priklauso už siejimąsi dėl mūsų lietuviškojo jaunimo. Jis vis suranda progas su jais pabendrauti ir jais pasirūpinti. Būtų džiugu, jei ir daugiau tokių nuosirdžiai nenuilstamų darbuotojų atsirastų.

— Al. Varnas, 2509 W. 63 Str. įsteigė importuotų porcelano, kristalo bei kitokių rūšių indų krautuvių. Joje parduodama pačių geriausių firmų, Kinijos porcelano bei Vokietijos kristalo gaminių: Tenka pastebėti, kad kainos yra labai žemos. Linkime lietuviui gero pasisekimo ir kviečiame mūsų skaitytojus savo atsilankymu savo tautietį parenti.

— Illinois universitete (Newy Pier) venkiančiam lietuvių studentų klubui "Lituanica", knygų apie Lietuvą pirkimo reikalui, \$20 aukojo Cicero Lietuvių Bendruomenės Komitetas ir \$12 Kunigaikštės Birutės Karių Šeimų Moterų Draugija Chicagoje. Minėtoms organizacijoms ir sktn. Z. Juškevičienei, pasirūpinusiai tų aukų gavimu, širdingai dėkojame. Klubo Valdyba.

— Skautiškos vestuvės. Balandžio mėn. 24 d. Chicagoje vedėsi du skautų veikėjai: Jolanda Gudaitytė ir Alfonsas Kerelis. Vestuvės praėjo jaukioje, grynai lietuviškoje skautiškoje nuotakoje. Jauniems išteikta daug gražių, vertingų dovanų, pareikšta šiltų linkėjimų. Vestuvėse puotoje dalyvavo virš 200 asmenų.

CLEVELAND, OHIO

— LAS skyriaus narių susirinkimas įvyko š. m. balandžio mėn. 11 d., kuriam pirmininkavo M. Blynas, sekretoriavo — P. Januškevičius.

Didysis mūsų tautos mintytojas, šviesios atminties Dr. Storas — Vydūnas, kaip Sąjungos Garbės narys, buvo pagerbtas susikau pimo ir tylos minute.

Skyriaus valdyba supazindino narius su tolimesnės veiklos gairėmis.

Tokie susirinkimai ir naudingi ir reikalingi.

— Psk. A. Petukauskienė paskirta "Neringos" tunto tūntininkė. Anksčiau šiam tuntu vadovavo psk. Šembergienė.

— A. L. B. Kultūros ir Švietimo Taryba, po ilgos tylos, š. m. balandžio m. 9 d., sukvietė organizacijų atstovus, kad aptartų, išdiskutuotų įvairius kultūros ir švietimo klausimus. Dalyvavo susirinkime 15 atstovų, buvo kviesta 45 atst. Susirinkimą atidarė ir pabėrė daug gražių minčių labartinė pirmininkė Dr. M. Žilinskienė.

— Balandžio mėn. 10—12 d. d., iš įvairių vietovių buvo suvažia-

Chicago skautės-ai ruošiasi stovyklauti

Praėjusiais metais skautių su-ruoštoji stovykla p. Basčio vasarvietėje praėjo su pasisekimu ir palikusi stovyklavosioms neišdildomo įspūdžio, paskatino skautių vadovybę ir šiais metais ruošti stovyklą toje pačioje vietoje.

Šiais metais stovykla organizuojama daug didesniu mastu ir ilgesniais laikais.

Stovyklavians prasidės birželio 26 d. ir baigsis liepos 17 d. Tuo pačiu metu stovyklavus ir berniukų skautų "Lithuanicos" tuntas — stovyklos atskiros vietose. Numatoma, kad šioje stovykloje

JAV Lietuvių Bendruomenės LOK'o pirmininko atsisveikimas į Amerikos lietuvius

Brangūs Amerikos Lietuviai!

Carinė Rusija, okupavus Lietuvą, persekiojanti lietuvių tautą ir, norėdama silpninti tautinį susipratimą, uždraudė lietuvių spaudą. Tas moralinis lietuvių tautos persekiojimas tada tęsėsi apie 40 metų. Lietuviai visais būdais kovojė už savo teises ir savo dvasios laisvę. Vietoje Lietuvoje uždraustos spaudos, lietuviški raštai buvo spausdinami Prūsijoje ir čia, Amerikoje, ir su dideliu vargu ir skaudžiomis aukomis tie už Lietuvos ribų spausdinti raštai būdavo slapta įgabenami į Lietuvą ir ten platinami.

Ilga lietuviškosios spaudos draudimo kova pasibaigė lietuvių lai-

vę sportininkai — stalo teniso mėgėjai ir pravedė šios sporto šakos varžybas. Dalyvių buvo virš dvidešimt, o žiūrovų — mažiau dvidešimt.

— Akademikai skautai ir skautės, š. m. balandžio m. 11 d., su rengė Dr. Vydūno vienerių metų mirties sukaktuvių minėjimą. Su pavėlavimu minėjimą atidarė ir jam vadovavo R. Brazulevičiūtė. — Vydūno jaunatviškumas — šia tema paskaitą skaitė A. Augustinavičienė.

Paskaita buvo įdomi, tik šiek tiek nueita į šaij. Po to sekė meninė dalis, kuria atliko skautės-skautai. Paskaitė kelis fragmentus iš Vydūno kūrybos: Probočių Sešėliai, Vėtros, Ne sau žmonės, Šventa ugnis: (R. Brazulevičiūtė, M. Žydniuskaitė, V. Kamenavičius, R. Minkūnas). Įspūdis ne blogas. Kūdikių dienos (žodžiai Vydūno). Vai kilau, kilau ir svirtelė lūžo, — padainavo studentų tercetas: (R. Malcanaitė, N. Bartuškaitė ir S. Žilinskaitė). Terce-to vadovas A. Bielskus. Akompanavo — A. Nasvytis. Minėjimas praves tas kultūringai ir gražiai. Pasigesta Vydūno portreto.

— Po Velykų švenčių prasideda visa eilė gražių parengimų, tarp kurių paminėtinas š. m. gegužės mėn. 22 d. Slavenian Home saleje, 6409 St. Claire Ave., LAS baletas vakaras — koncertas. Atkreipkite dėmesį.

— Stud. N. Vedegytė, Cleveland Institute of Art pavarasio parodoje, buvo išstatiusi keturis savo kūrinius — paveikslus, iš kurių vienas — Gėlės — buvo premijuotas. Parodoje buvo išstatiya apie 200 kūrinių, bet išrinkta apie 40 geriausių. Apie šią parodą gražiai atsiliepė vietinė spauda.

— Stud. N. Vedegytė, Cleveland Institute of Art pavarasio parodoje, buvo išstatiusi keturis savo kūrinius — paveikslus, iš kurių vienas — Gėlės — buvo premijuotas. Parodoje buvo išstatiya apie 200 kūrinių, bet išrinkta apie 40 geriausių. Apie šią parodą gražiai atsiliepė vietinė spauda.

REMKIME TUOS — KURIE SKELBIASI "LAISVOJE LIETUVOJE"

vasaros apie 300 skautių. Kadangi tikimasi turėti daug stovyklaujojų, tai ir kainos už maistą, palyginamai, bus labai žemos. Jau dabar tuntu vadovybės rūpinasi sudaryti patyrusių stovyklos vadovių — y kadra. Tai gi, sesės ir broliai, jau dabar pradėkite taupyti pinigėlius ir ruošti savo kuprines. Ir vėl aidės Wisconsin šlaitais ir slėniais mūsų lietuviška skautiška daina ir šimta-mečiai ažuolai aidu kartos jūsų jaunystės kristolinį juoką.

mėjimu: rusų valdžia turėjo lietuvių spaudai laisvę gražinti ir tai padaryti ji buvo priversta 1904 m. gegužės mėn. 7 d. Tad šiemet sukanka 50 metų nuo ano mūsų tautos laimėjimo.

Penkiasdešimties metų lietuvių spaudos atgavimo sukaktį įprasminti JAV Lietuvių Bendruomenės vadovybė kviečia visus Amerikos lietuvius minėti

Lietuviškos Spaudos Metus. Šie sukaktuviniai metai — nuo 1954.V.7. — susidaro labai svarbi proga dabartinei lietuvių kartai šiame krašte gerai susipažinti su senosios Rusijos pavergimo kova, su carinės valdžios lietuvių tautos persekiojimu ir tuometinių Lietuvos okupantų troškimais sunaikinti kas lietuviška ir kas lietuviams brangu.

Kai anuo laiku lietuviai buvo rusinami per svetimą Lietuvai krašto administraciją, per valdines mokyklas, per bandybą lietuvių suprovolavinti, per rusiškos raudėms spaudą ir pan., tai lietuviai, vadovaujami savo tautos didžiųjų organizatorių ir kovotojų už lietuviškos išlaikymą, visai priešinos, nepalūžo, nepasidavė, bet laimėjo!

Ir dabar rusiškas komunistinis imperialistas, vėl okupavęs Lietuvą, drakoniskomis priemonėmis bando sunaikinti visa, kas lietuviška, žlugdo lietuvių tautinę kultūrą, brukna rusų kalbą, užgniauzia lietuviškos dvasios reiškimąsi.

Ir dabar lietuviai Lietuvoje ir išblaškyti kitur už geležinės uždangos kovoja sunkią ir žūtubūting tautinio likimo kovą. Ir dabar visais įmanomais būdais priešinosi ir spririasi prieš svetimą žodį, okupantų brukamą mintį ir kitaip priemetamą sąmonę.

Mes, laisvojo pasaulio lietuviai, ir ypač šio didžiųjų laisvųjų krašto — JAV lietuviai, turime šventą prievolę tarti tvirtą ir galingą lietuvių laisvės ir lietuviškos išlaikymo žodį šių sukaktių proga.

Juk Amerikos lietuviai ir anais lietuvių spaudos draudimo laikais atliko didžiulį lietuvių kultūros žygi, užvadavo tada okupuotos Lietuvos spaudos darbą, kūrė spudinto žodžio galybę ir padėjo lietuvių tautai atgauti ne tik spaudos laisvę, bet ir valstybinę nepriklausomybę.

Minėdami lietuvių tautos laimėjimą, drauge turime prisiminti ir Amerikos lietuvių darbus, jų pastangas ir jų nuopelnus tuose lietuviškosios kultūros taruose.

Lietuviškosios Spaudos Metai — yra tautinio ugdymosi ir tautinės dvasios stiprėjimo metai. Per tuos metus turime pasirūpinti dar la-

V. ŠIMKUS
STATYBŲ KONTRAKTORIUS
— Stato naujus namus pagal sutartį. Didelis planų pasirinkimas. Atliekami remonto darbai.
4645 So. Keating Ave.
Telefonas: REliance 5-8202.
Skambinti nuo 6 val vakaro.

PERKRAUSTYMAS IS ARTI IR TOLI
ILGU METU PATYRIMAS — FIGUS SAZININGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEZIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMU IRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEZIMIAI, TAIP IR JOSU PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSTORINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 6819 S. Rockwell St., CHICAGO 29, Illinois. Tel.: WALbrook 5-9209

ŽINIOS IŠ KANADOS

TORONTO — ONTARIO.
Retėja Nepriklausomybės kovų savanorių — kūrėjų gretos. A. A. pulk Pranas Kaunas, š. m. balandžio mėn. 16 d. 6 val. vak. Toronte staiga širdies liga mirė, sulaukęs 62 mt. amžiaus.

Lietuviškas Radio pusvalandis Toronte.

Dr. Juozas Kaškelis, Toronte mieste, savo iniciatyva, įsteigė — lietuvišką radio pusvalandį. Banga 1400, stotis CKFH, pradžia 8 val. 30 min. — 9 val. ryto, kiekvieną sekandienį.

1954 metų gegužės mėn. 1 diena 6 val. 30 min. vakaro, VIKINGO SALĖJE, 6855 So. Emerald Ave., R E N G I A

DIDŽIULI KONCERTĄ — KARTŪNO SUKNELIŲ B A L I Ų.
Programoje: Solistė Prudencija Bičkienė, muz. komp. Giedrė Gudauskienė. Akomponuoja: prof. Vladas Jakubėnas.

Kartūno Sunknelių Komisija: Dailininkė Jadvyga Paukštienė, Dailininkė Bronė Jameikienė. Prof. Dail. Ignas Šlapelis.

Turtingas savų gaminių butetas ir gėrimų baras.

Šokiams groja: Puikus Lietuvių Orkestras.

Pelnas — serganciams dantų gydytojoms Europoje. Kvietimai gaunami: Marginiuose, prie įėjimo ir pas dantų gydytojas.

Liet. dant. gyd. sąj-gos Pirmininkė Dant. gyd. A. Mačiukienė. 1529 So. 50 ct. Cicero 50, ILL

biau patobūlini savo spaudą, dar labiau ją branginti, dar labiau ją stiprinti ir dar labiau ją turėti visose lietuviškojo gyvenimo apraiskose:

Visi lietuvių laikraščiai, knygų leidyklos, kultūriniai centrai, parapijos, mokyklos, spaudos platinimo įstaigos, lietuvių radijo programos, įvairios organizacijos, klubai ir kitos institucijos, kviečiamos visa savo galybe savais būdais paminėti tą svarbų įvykį.

Visi JAV Lietuvių Bendruomenės padaliniai — apygardos, apylinkės, seniūnijos ir įstaigos prašomos, kur reikia, imtis iniciatyvos organizuoti minėjimus ir, kur galima, visai talkinti, kad ši reikšminga sukaktis būtų Amerikos lietuvių tinkamai paminėta ir stiprintų lietuviškosios kultūros reikalus.

Visi, brangūs Amerikos lietuviai, maloniai prašomi remti savo spaudą — laikraščius, knygas bei kitus spaudinius ir nuosirdžiu savo dalyvavimu prisidėti prie tinkamo Lietuviškosios Spaudos Metų paminėjimo.

PREL. J. BALKŪNAS JAV LB Laikinojo Organizacinio Komiteto Pirmininkas.

VISAI PIGIAI I Š N U O M O J A M A
GERA, DIDELE, ŠVIESI PATALPA, TINKANTI BILE KURIAM BIZNIUI, ARBA SANDĖLIUI.
Adresas: 5103 So. Carpenter Str. (Kampas 51 g. ir Carpenter)

VAISTINĖ Savininkas PR. A. ŠIMKUS 3301 So. Halsted St. Tel.: VIRginia 9080 ir 9081. Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus pataravimas pačio savininko Pr. Šimkaus. Lietuvis perka pas lietuvį!

Toronto Lietuvių Orkestras — "Trimitas", š. m. gegužės mn. 1 d. švenčia savo 2 metų įsisteigimo sukaktį.

Keistieji automobilių stiklų išgraužimai pasirodė Toronte, jų pasekoje nukentėjo mūsų tautietis V. Peseckas.

Te.: HEMlock 4-5815
DR. ANT. NARBUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS 6757 So. Western Av.

Priima: pirmadieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 6 val. 30 min iki 8 val. 30 min.
Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryto; Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 v. pp.

Telef.: OLYmpic 2-4276
DR. P. ATKOČIŪNAS
DANTISTAS
1446 So. 49th Court, Cicero VAL.: antradi., ketv. 10—12, 2—6, 7—9 p. p. Penktadi. 3—6, 7—9 p. p. 3147 So. Halsted St., Chicago VAL.: pirmadi., trečiadi., šeštadi. 3—8 p. p. penktadi. 10—12 ryto

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Ofisas — 3148 W. 63 Street, Chicago, ILL. Ofiso telefonas: PProspect 8-1717. Valandos: po pietų 1—3; vakarais 7—8, tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas. Butas: 3241 W. 66th PLACE. Telef.: RE 7-7868.

Kabineto: LAfayette 3-1707 Buto: FILLmore 3-8614 (Maywood)

DR. S. GĖSTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS Širdies, vidaus ir vaikų ligos 4055 So. Archer Ave. (Kampas Archer ir California A.) Val.: 2—4 ir 6—8 p. p. kasdien, išskyrus trečiadi. ir sekmadi.

GRovehill 6-1595

DR. ALDONA A. JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ PRITAIKO AKINIUS Val.: 9—12 ir 7—9 v. v., pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius 2422 West Marquette Rd.

DR. PRANAS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4255 W. 63st. Val.: 1—3 ir 7—9 vak. Telef.: kabineto LU 5-0348 Buto PO 7-4851

DR. JUOZAS VIDŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 26 South Cicero Avenue Val.: 6—9 v. v., šeštadi. 2—4 v. p. p. Telef.: kabineto AUSTin 7-4748 " Bishop 2-2670 Butas: 1445 So. 49 Ave. Tel.: OLympic 2-4006.

VAISTINĖ Savininkas PR. A. ŠIMKUS 3301 So. Halsted St. Tel.: VIRginia 9080 ir 9081. Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus pataravimas pačio savininko Pr. Šimkaus. Lietuvis perka pas lietuvį!